

Landes-Regierungs-Blatt

für das
Großfürstenthum Siebenbürgen.

Jahrgang 1851.

I. Abtheilung.

VIII. Stück.

Ausgegeben und versendet am 16. August 1851.

Erdély nagyfejedelemségét illető

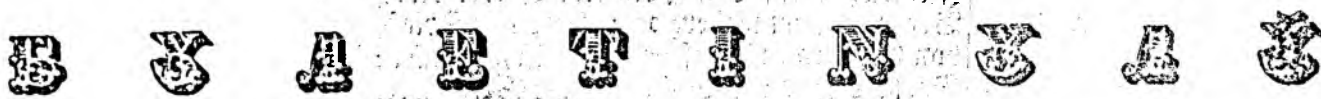
ORSZÁGOS KORMÁNYLAP.

1851-diki évfolyam.

I. O s z t á l y.

VIII. darab.

Kiadott és szétküldetett 1851-diki augusztus 16-kán.

ГЪБЕРНІАЛІ ПРОВІНЦІАЛЕ

НЕНТЪС

МАРЕЛЕ ПРИНЦИПАТЪС ТРАНЦИЛВАНІА.

КЪРГЪЛЪ АНЪЛІ 1854.

I. С Е П Т І Ъ Н Е.

МЪНЕНІАЛІ VIII.

Издадено и разпорежено 16. Августа 1851.

Császári nyiltparancs

1854-diki június 21-kéről,

kíható az Erdélyi nagyfejedelemségre,

melly által ezen koronaországokra nézve az urbéri kapcsolat megszüntetése s a földtehermentesítés foganatosítása, nemkülönben az ez által az egykori földesurak s volt jobbágyaik és az ezektől különböző bánásmód alatt létező földbirtokosok között megváltozott viszonylatok, s az e részbeni kölcsönös birtokviszonyok szabályozása végett, több határozatok rendeltetnek.

A birodalmi törvénylap LV. dar. 151. sz. kiadott és szétküldetett július 2-kán 1854.

Mi Első Ferencz József,

Isten kegyelméből ausztriai császár, Magyar- és Csehország, Lombardia és Velence, Dalmát-, Horvát-, Tótország, Galiczia, Lodomeria és Illiria s Jeruzsálem, s a t. királya; Ausztria főhercege; Toscana és Krakó nagyhercege; Lotharingia, Salzburg, Steyer, Karantán, Krajna és Bukovina hercege; Erdély nagyfejedeleme; Morvaország őrgrófja; Fel- és Al-Szlécia, Modena, Parma, Piacenza és Guastalla, Osvieczin és Zator, Teschen, Friaul, Ragusa és Zára hercege; Habsburg, Tiról, Kyburg, Görz és Gradiska hercegített grófja; Trient és Brixen fejedelme; Fel- és Al-Lausitz, és Isztria őrgrófja; Hohenembs, Feldkirch, Bregenz, Sonnenberg s a t. grófja; Trieszt, Cattaro és a szláv őrgrófság ura; a Szerbvajdaság nagyvajdája, s a t. sat.

Olly czélból, hogy az urbéri kapcsolat megszüntetését, nemkülönben a földtehermentesítést tárgyazó rendelkezések Erdélyi nagyfejedelemségünkben minden érdekeknek lehetőleg megfelelő módon foganatosíttassanak, s a jogosítottak számára, az őket a megszüntetett járandóságokért illető kárpótlás mielőbb kiszolgáltassék, továbbá, hogy az urbéri kapcsolat folytán az egykori földesurak s a volt jobbágyok és ezektől különböző bánásmód alatt létező földbirtokosok között megváltozott viszonylatok, nemkülönben az e részbeni birtokviszonyok végképen szabályoztassanak, ministereink s birodalmi tanácsunk meghalgtása után fölhíva ereztük Magunkat Erdélyi nagyfejedelemségünk számára következő határozatokat kibocsátani, s azokat az e rész-

Kaiserliches Patent

vom 21. Juni 1854,

wirksam für das Großfürstenthum Siebenbürgen,

womit für dieses Kronland mehrere Bestimmungen zur Durchführung der Aufhebung des Urbarialverbandes und der Entlastung des Grund und Bodens, sowie zur Regelung der hierdurch geänderten Beziehungen zwischen den ehemaligen Grundherren und ihren ehemaligen Unterthanen und Grundholden, und der dießfälligen gegenseitigen Besitzverhältnisse angeordnet werden.

Im Reichsgesetzblatte LV. Stück No. 151, ausgegeben und versendet am 2. Juli 1854.

Wir Franz Joseph der Erste,

von Gottes Gnaden Kaiser von Oesterreich; König von Ungarn und Böhmen, König der Lombardei und Venedigs; von Dalmatien, Croaticen, Slabonien, Galizien, Lodomerien und Ilirien, König von Jerusalem etc.; Erzherzog von Oesterreich; Großherzog von Toscana und Krakau; Herzog von Lothringen, von Salzburg, Steyer, Kärnthen, Krain und der Bukovina; Großfürst von Siebenbürgen; Markgraf von Mähren; Herzog von Ober- und Nieder-Schlesien, von Modena, Parma, Piacenza und Guastalla, von Auschwitz und Zator, von Teschen, Friaul, Ragusa und Zara; gefürsteter Graf von Habsburg und Tirol, von Kyburg, Görz und Gradiska; Fürst von Trient und Brixen; Markgraf von Ober- und Nieder-Lausitz und in Istrien; Graf von Hohenembs, Feldkirch, Bregenz, Sonnenberg etc.; Herr von Triest, von Cattaro und auf der windischen Mark; Großwoitwod der Woitwodschaft Serbien etc.

Um die Anordnungen über die Aufhebung des Urbarialverbandes, sowie über die Entlastung des Grund und Bodens für Unser Großfürstenthum Siebenbürgen auf eine allen Interessen möglichst entsprechende Weise durchzuführen, und den Berechtigten die ihnen für die aufgehobenen Bezüge gebührende Entschädigung ehe baldigst zukommen zu machen, dann, um die durch Aufhebung des Urbarialverbandes geänderten Beziehungen zwischen den ehemaligen Grundherren und den ehemaligen Unterthanen und Grundholden, sowie die dießfälligen gegenseitigen Besitzverhältnisse endgiltig zu regeln, haben Wir Uns, nach Vernehmung Unserer Minister und nach Anhörung Unseres Reichsrathes, veranlaßt gefunden, folgende Bestimmungen für

Patenta

imperialécké din 21. Júnis 1854,

nentré Ardeazé,

an care ce cuprindé dicéscézióne fícté nentré a nre an fanté decéfiindareá legéshá- tádi érbárialé mi decéscézióneá ntréshá- prékm mi nentré a peréla ríportárie, ce prin áceactá c'ásh mástásh, ántre démní ntréshá- tescéi de mái ánainté mi ántre focéil lórh kolóni c. ióbaí mi cénpmí kásh nentré ntréshá- tescéi, acemínea spre a ordina mi recípro- cele reféringe de posesíóne ántre démní an ntréita ceárh.

An életínzáé imperialé káshntrézáé LV, Nr. 151 éctpadaté mi trémicé an 2. Júnis 1854.

Noi Frančícké Jöcefé I,

din graéla áti démnezeé imperialézáé Ácstriei; reécele énréieí mi Boémieí, reécele Lómbaréieí mi Venecieí, álé Dalmáéieí, Kroáéieí, Slávonieí, Gállieí, Lodomééieí mi Lípieí, reéde de Ierúsálem, m. c. l.; arídácele Ácstrieí; máre-dáve de Tokána mi Krakovia; dáve de Aotárinéia, dávele Caláérvéi, Stípieí, Kapintieí, Karnioleí mi Békóvineí; máre-prínéine al Tráncilánieí, márnécele Morávieí; dávele Síloéieí de cécé mi de jócé, dáve de Modena, Pármá, Plávineá, mi Gúastállá, de Ácstrieí mi Zatórh, de Tecciné, Fórháéié, Párcá mi Zará, komite prinéine de Árcévérhé, Tírolé, Kíévré, Gó- píéla mi Grádicka; prinéine de Trídinto mi Epícine, márnéine de Áscáéia de cécé mi de jócé mi an Ietria; komite de Cántzáé-Amácis, de kámpzáé Cápnetrh, Breéingá, Conévevré, m. c. l.; démné de Tricéé, de Kátárh mi ne márnéineá síndicé, máre-voivodé álé Voivodáézáé séréié m. c. l. m. c. l.

Kúetándé a nre an fanté, ánt'ásh modé prékaté ce vá notó máí ánt'áshétopé de tóte ínter- pecéle, dicéscézióneá decépre decéfiindareá legéshá- tádi érbárialé mi decépre decéscézióneá ntréshá- tádi an márele noctrh prinéinaté Ardeázé, prékm mi a fáve, ka céloré ntré drénté c'á lí ce recéshndé kásh máí káshndé decédamnáreá ce lí ce kade nentré áncetátele lórh vínite, — anoi dópindé a peréla an modé defínitív ríportárie ántre démní ntréshá- tescéi de máí ánainté mi ántre focéil lórh kolóni c. ióbaí mi cénpmí kásh nentré ntréshá- tescéi, prékm mi recíprocele reféringe de posesíóne, kapí c'ásh mástásh prin decéfáveá legéshá- péi érbárialé, noi, dné ce amé ácstáshé ne míni- ctíeí noctri mi ne kóncláézáé noctrh imperialé, amé áfflásh ntré kále a detépmína nentré márele noctrh

10. §.

I. Megszüntetési vagy megváltási kötések netaláni létezése esetében:

a) Ha az urbéri tartozások megszüntetési vagy megváltási kötések határozatlan időre szóló megváltási kötések által pénzben váltattak meg, úgy a kárpótlás a kikötött évenkénti pénzbeli tartozások alapján tudandó ki, mellynélha bécsi értékben, banko-czédulában vagy váltó-czédulában kikötött összegek 250:100 folyam szerint pengő pénzre vonandók;

b) ha az urbéri tartozások állandó természetű adózáásokban váltattak meg, a kárpótlás az adó-provisoriumnak az illyes adózáásokra nézve fönálló árai alapján, vagy a hol ilyenek nem léteznek, az országos bizottmány által megálapítandó ugyanazon hasonszerű árak szerint számítandó ki;

c) ha a természetű adózáások a földtermésének egy bizonyos hányadrészből állottak, a telekadó-provisoriumra nézve kitudott természetű bruttó-jövedelem az illető telkek évi jövedelmül veendő, s annak értéke a telekadó-provisoriumra nézve kiszabott elvek szerint számítandó ki. A kárpótlandó természetű adózás évi bruttó-jövedelme ennél fogva kiderül, ha az összes jövedelem a fizetendő hányadrészzel elosztatik.

11. §.

A 10. §. cseteiben a tartozásnak a hasonló módon pénzre számítandó netaláni vizontszolgáltatások levonása mellett kitudott évi tiszta értéke, a hiányok, behajtási és egyéb kezelési költségekre nézve egy hatodrészesek lehuzása után, az évenkénti kárpótlási járadékot, s annak húszszoros összege a kárpótlási tőkét képezi.

A kárpótlás azonban semmi esetben sem szabhatik magasbra, mint az jelen nyilatparancs 12. §-nak határozatai szerint ugyanazon községben ugyanazon nagyságú s osztálybeli telkekre esnek.

12. §.

II. Hol megszüntetési vagy megváltási kötések léteznek.

Ha az urbéri tartozások iránt illyes megszüntetési vagy megváltási kötések nem léteznek, úgy az ugyanazon községben létező urbéri telkektől járó urbéri tartozásokért a kárpótlásnak következőkép kell történnie:

E részben az 1819—20 évbéli összeírás s a helységeknek ugyanakkor készült osztályozásu veendő a telkek osztályozásának alapjául, olly módon,

§. 10.

I. Bei etwa bestehenden Abolitions- oder Relinquitionsverträgen:

a) Sind die Urbarialleistungen durch Abolitions- oder auf unbestimmte Zeit lautende Relinquitionsverträge in Geld relinirt, so ist die Entschädigung auf Grundlage der stipulirten jährlichen Geldleistungen zu ermitteln, wobei die in Wiener Währung, Gulden, Schilling- oder Anticipationscheinen zu leisten gewesenen Beträge nach dem Course von 250 für Hundert Gulden auf Metallmünze zu reduciren sind;

b) sind die Urbarialleistungen in fixe Naturalabgaben relinirt, so ist die Entschädigung auf Grundlage der, für derlei Leistungen bestehenden Preise des Steuerprovisoriums, oder wo solche fehlen, nach denselben analog, durch die Landescommission zu bestimmenden Preisen zu ermitteln;

c) bestanden die Naturalabgaben in einem bestimmten Antheile des Erträgnisses von Grund und Boden, so ist der für das Grundsteuer-Provisorium erhobene Natural-Bruttoertrag als Jahresertrag der betreffenden Grundstücke anzunehmen, und nach dem Geldanschlage des Steuerprovisoriums zu verwerthen. Der Brutto-Jahresertrag für die zu entschädigende Naturalleistung ertheilt sich dahin, wenn das Gesamt-Erträgniß durch den zu leisten gewesenen Antheil getheilt wird.

§. 11.

In den Fällen des §. 10 bildet der, nach Abzug der allfälligen auf gleiche Art zu verwerthenden Gegenleistungen erhobene reine Jahreswerth der Leistung nach Abrechnung eines Sechstels für Nutzfall-, Einbringung- und sonstige Verwaltungskosten die jährliche Entschädigungsrente und im zwanzigfachen Betrage das Entschädigungskapital.

Die Entschädigung darf jedoch in keinem Fall höher bemessen werden, als sie nach den Bestimmungen des §. 12 dieses Patents auf Urbarialgründe von gleicher Ausdehnung und Classe in derselben Gemeinde entfallen würde.

§. 12.

II. Wo keine Abolitions- oder Relinquitionsverträge bestehen.

Bestehen über die Urbarialleistungen keine derlei Abolitions- oder Relinquitionsverträge, so hat die Entschädigung für die Urbarialleistungen der in einer Gemeinde befindlichen Urbarialgründe in nachstehender Weise zu geschehen:

Hierbei ist die im Jahre 1819/20 aufgenommene Urbarialconscriptio und die daselbst verfaßte Classificirung der Dörfschaften, der Clas-

§. 10.

I. Deaz ecicik kontranto de zvolivisno csi pectinere, op de pezivisno c. peckiniv.

a) Doaz pectivisno zvarial c'az trancim-vali (opetivis) an vani prin kontranto de pectinere c. zvolivisno, op prin kontranto de pezivisno dakeiate no timnš nedet pminatš, deccampara ce va skalkela dandš de temez pectivisno anvali an vani daz kam c'az ctivisatš, kandš anol csmelo ce epiz a ce precta an valaz de Biens, an note de peckotepe op de antivinate, ce vorš pedzvo an vani de metelš komnitadš 250 drentš o cztš de Florini.

b) Doaz pectivisno zvarial c'az peckinivali an dapi d. f. nte nentps totdeazna an natsz, deccampara ce va skalkela dandš de temez peckivisno zvarial an provicorivali de kontrivisno nentps atapi pectivisni; capande nš-c' arankate aचेते peckivisni, ce va skalkela daz peckivisni i palode, no kapl de va defive komnicisnoa cerei.

c) Doaz dazile an natsz az fociš kctalš antp'o zvarisno determinatš din prodantele nrmantelal, atenul vinitalš natszale zpstš konctatalš nentps provicorivali de kontrivisno ce va dza drentš vinitalš anvalo az peventivilorš fandi mi ce va valata an vani daz kam c'a pectivisni an provicorivali de kontrivisno. Prin zvarale vinitalš anvalo zpstš, nentps pectivisno an natsz ce e a ce deccamna, peckalš doaz pectivisni c. vinitalš antperš ce va antzpru prin zvarisnoa ce era a ce precta.

§. 11.

Daz ce din konctatalal pectš anvale az pectivisnei, ce skade peckalš kontrapectivisnilorš konctatalš totš an avelš modš, ece val o pea natsz c. pectalš natsz az pectivisnei anvali. Aचेतš pectš natsz, daz ce ce mai skade din elš o a mcca parte nentps liaco kacsvali, nentps snecezo addacsvali mi nentps azto snece ekonomico, formozz an kacszile §. 10 pedizalš anvalo de deccimzivisno, mi antzlivindzco kš doczevi (c. antdozevindzce), na forma kapitavalš de deccimzivisno.

Anco deccampara nš ce va defive nivo odakš an kalime mai mare, dekatš kam ap fi cš valš daz dicenszivisno §. 12 din aचेतš patentš ne fandi zvarial de aचेतš intzimo mi klasz, an aचेतš komnitato.

§. 12.

II. Ende nš ecicik kontranto de zvolivisno op pezivisno.

Doaz an privinga pectivisnilorš zvarial nš ecicik atapi kontranto de zvolivisno op pezivisno, deccampara nentps pectivisno zvarial daz fandi zvarial ce ce afelš an p'o komnitato ce va faze an modalš zpmzotš:

La klasifikareo nrmantzilorš ce va nšno drentš temez konckiereo zvarialo din anil 1819—20 mi klasifikareo dokzilorš fktalš atenul,

hogy az első osztálybeli helységekben egy hold belső vagy külső telek után — holdját 1600 négy-
szög ölével számítva — évenként egy forint tíz krajczár pengő pénzben; a második osztálybeli hely-
ségekben holdjától évenként egy pengő forint; s a
harmadik és negyedik osztálybeli helységekben min-
den hold után évenként ötven pengő krajczár szá-
mítandó kárpótlási járadékul.

Az évi járadéknak husszoros összege képezi a
mindenik esetben fizetendő kárpótlási tőkét.

A házatlan zsellérek (subinquinli) tartozásai
kárpótlás nélkül megszűnnek.

§. 13.

A kárpótlás kiszabásának a telekadó-proviso-
rium behozatalakor kitudott tértagság veendő
alapul.

Ha a földesuraság ezen tértagság ellen föl-
szólal, szabadságában áll ezen telkeknek mérnök
általi fölmértesét kívánni, mi tőlle, a fölmérési
költségek viselése mellett nem tagadtathatik meg.

§. 14.

Az ezen nyiltparancs szerint a volt földesurak-
nak a megszüntetett urbéri járandóságokért adandó
kárpótlás az egykori földesuri birtokok után a bir-
tokos személyének különbsége nélkül szabadon ki,
s nem csupán a magán-földesurakat, hanem az egy-
házi pénzalapi, ala itványi, testületi és kamarai
javakat is illeti.

Az egyházi pénzalapi, alapítványi, testületi és
kamarai javakra eső kárpótlási összegek jog- és
kezelési viszonyait tárgyzó közelebbi határozatok
külön rendelkezésnek tartatnak, fön.

§. 15.

Egy különös nyiltparancs fogja azon módot és
kutfót meghatározni, melly szerint és mellyből mind
a tüke-, mind pedig az urbéri tartozások megszü-
ntetése óta folyó járadékbeli kárpótlás, a jogosítottak
számára adott előlegezések levonása után, minden
érdekelttek jogainak megóvása mellett, a hitelhető
gyorsasággal fizetendő.

Az alatt előlegezések fognak adatni, a már
hibocsátott szabályok szerint.

Második Szak.

A megváltható tartozásokról.

§. 16.

Oly májországi földök, melyeken megtelepi-
tésék léteznek, a jelenlegi birtokosoktól azon eset-
ben, ha öök ezen megtelepítésen kívül más urbéri

fification der Grundstücke dergestalt zu Grunde
zu legen, daß bei den in der ersten Classe be-
findlichen Ortschaften für das Foch 1600 Qua-
dratflaster Intravillan- oder Extravillangrund
eine Jahresrente von Einem Gulden zehn Kreuz-
ern Conventions-Münze; bei den in der zwei-
ten Classe befindlichen Ortschaften für das Foch
eine Jahresrente von einem Gulden Conventions-
Münze; und bei den in der dritten und vierten
Classe befindlichen Ortschaften für das Foch eine
Jahresrente von fünfzig Kreuzern Conventions-
Münze; als Entschädigung entziffert wird.

Der zwanzigfache Betrag der Jahresrente
bildet das in jedem Falle entfallende Entschädi-
gungscapital.

Die Leistungen der unbehausten Inassen
(subinquinli) entfallen ohne Entschädigung.

§. 13.

Der Bemessung der Entschädigung ist daß,
bei Einführung des Grundsteuer-Provisoriums
erhobene Flächenmaß zu Grunde zu legen.

Erhebt die Grundherrschaft gegen dieses Aus-
maß Einsprache, so steht es ihr frei, die geome-
trische Vermessung dieser Grundstücke zu verlan-
gen, welche ihr gegen Tragung der Vermes-
sungskosten nicht verweigert werden darf.

§. 14.

Die nach diesem Patente den ehemaligen
Grundherren für die aufgelaassenen Urbarialbe-
züge zu bemessende Entschädigung ist für die
ehemaligen grundherrlichen Besitzungen ohne Un-
terschied der Person des Besitzers auszumitteln,
und hat nicht bloß den Privat-Grundherren, son-
dern auch den geistlichen Fonds-, Stiftungs-,
Corporations- und Cameralgütern zuzukommen.

Die näheren Bestimmungen über die Rechts-
und Geharungs-Verhältnisse, der auf die geistli-
chen Fonds-, Stiftungs-, Corporations- und
Cameralgüter entfallenden Entschädigungsbeträge
bleiben einer besonderen Anordnung vorbehalten.

§. 15.

Ein besonderes Patent wird bestimmen, in
welcher Art und aus welchen Quellen die Ent-
schädigung des Capitals sowohl, als der, seit der
Aufhebung der Urbarialleistungen laufenden Rente,
nach Abschlag der erhaltenen Vorschüsse an die
Berechtigten, unter Wahrung der Rechte aller
dabei Betheiligten mit aller Beschleunigung ge-
leistet werden soll.

Inzwischen werden Vorschüsse nach den be-
reits erlassenen Normen erttheilt werden.

§. 16. Von den ablösbaren Leistungen.

Ablösbare Leistungen.

§. 16.

Allodialgründe, auf welchen sich Ansiedlun-
gen befinden, können den gegenwärtigen Besi-
zern dann, wenn sie außer dieser Ansiedlung

ашое, ка ла локэрие че се афэля дн прима класэ
пентрэ злэ жэръэ де 1600 ектарини дэтрафт де
пэмантэ интравилантэ дэ ектравилантэ сз се скотэ
злэ педитэ анзале де злэ флоринэ ми зече крэчери
(м. н.; ла локэрие дин а дба класэ пентрэ злэ
педитэ анзале де злэ фл. м. н.; ми ла локэрие
дин а треиа ми а дэтра класэ пентрэ злэ жэръэ
злэ педитэ анзале де чинэзечи крэчери) мон. мон.
ка дедамнаре.

Ачестэ педитэ анзале днмэрдитэ нэ дозечи
(с. дндозечи) фаче капиталэ де дедамнаре че
се кэвине дн верче касэ.

Престэчэниле сьбуелорорэ (subinquinli, чей
фэр' де касэ), днчестэ фэр' нэч, о дедамнаре.

§. 13.

Ла демесураре дедэманэчэнеи се ва дэа де
темеи естинэнеа териториале констатэ ла днпро-
дэчереа провизориале де тэртэглэ дэуэ пэмантэ.

Немэломиндэсе, домнэглэ пэмантескэ кэ аче-
стэ месэръ, аре поръ де а черо пентрэ ачестэ фанди
месэурареа прометрикэ, каре уз' и се ноте денера,
нэмаи сз порто, елэ спесело месэурарел.

§. 14.

Дедэманэчэнеа че днлэ ачостэ патентэ е а
се демесэра фостлорэ домни пэмантесчел пентрэ
днчестэло нинто зрвариал, се на скалэла пентрэ
поссесэниле, че фэсесэръ домнаи, фэр' днчн-
чере де персона поссесэриале, ми се ва речннде
нэзмаи домнлорэ пэмантесчел прнэцл, чн ми зсэ-
риларэ еклециаче, ало фондэриларэ, фандэчэни-
ларэ, корпорэчэниларэ ми чолорэ каморал. А

Днчэсэчэниле, мал дэпрэдеа дэчре реферн-
цело де дрентэ ми манэлареа сьтелорэ де дед-
дамнаре че порэ кэдэ нэ зсэриле еклециаче,
ало фондэриларэ, фандэчэниларэ, корпорэчэниларэ,
ми каморал, се порэ да прнэч'о ординэчэнеи ече-
дэне.

§. 15.

О патентэ спэциале ва дэтермина кэи ми де
эндо сз се речннде кэглэ маи карандэ челорэ кэ
дрентэ дедамнаре ачэглэ пентрэ капиталэ, кэглэ ми
пентрэ педитэле че дэсэръ дэла стэриереа пречэ-
чэниларэ зрвариал днчэче, сьзжандэсе антиципале,
че аэ кэглэглэ пэглэ акэи ми сьсэинандэсе дрентэ-
риле тэчэроэ челорэ интересул днтрэ ачэстэ.

Днтр'ачэа се порэ да антиципале дэглэ нормеле,
дэ пэглэ акэглэ.

Сенчэнеа а д'оа.

Де пречэчэниле речэсэчэравере.

§. 16.

Фондл аллодиал, не карл се афэля зэгле еко-
номие; нэ се маи нолэ дэа днпел дэла поссэ-
счел лорэ чей дэакэи, дэакэ ачэстэ афэр' де

telket nem bírnak s ha a famuli conventionati sorába nem tartoznak, ezek béröket akár készpénzben, termésheli járandóságban, valamely ház, lakás vagy föld használatában kötötték legyen is ki, többé el nem vétethetnek.

Az illyes telkeken fekvő tartozások azonban megválthatók, s mindaddig, míg a váltás meg nem történik, a birtokosok által a szerződésileg megállapított vagy divatozó mértékben fizetendők.

17. §.

Azon egyes majorsági földek is, mellyek a volt jobbágyoknak, különös szolgálmányok mellett urbéri birtokuk szaporítására adattak, ha azoknak az adótáblákba iktatása meg nem történt volna is, a 16. §. határozata alá esnek.

18. §.

Azon majorsági földek, a mivelés nemének külsősége nélkül, mellyek a volt jobbágyoknak bevetés, beültetés vagy más módoni használat végett, földheli vagy szőlőheli szolgálmányok mellett évenkénti termés-, munka- vagy pénzbeli szolgálmányokért örök időre, vagy a család avvagy a fiág kihaltáig, vagy általában határozatlan időre a visszavehetőség világos föntartása nélkül átengedettek, s mellyek ez utóbbi esetben 1819. január 1-je óta a volt jobbágyok kezén léteznek, a birtokosoktól többé el nem vétethetnek.

Az ezeken fekvő tartozások megválthatók, mindaddig azonban, míg a váltás meg nem történik, a járandó mértékben fizetendők.

19. §.

Az irtásföldek tekintetében következő szabályok szolgálnak sinórmértékül:

I. Önhatalmu irtások, mellyek 1848. január 1-je óta történtek, foglalásoknak tekintendők, és sommás per útján visszakövetelhetnek.

II. Olly irtások, mellyek ezen nyiltparancs 3, továbbá 16—18. §§-nak rendeletei alá tartoznak, az ezen szakaszokban megállapított bánásmód alá esnek.

III. Olly irtások, mellyek kötés létezése nélkül 1819. január 1-je előtt történtek, a mostani birtokosoktól többé el nem vétethetnek.

IV. Olly irtásokra nézve, mellyeket a volt jobbágyok az egykori földesurasággal kötés mellett tettek, vagy mellyek iránt később a földesurasággal világos vagy hallgatag egyezkedés történt, a megállapított föltételek megtartandók.

V. Azon irtásokat, mellyek 1819. január 1-je után a földesur világos tilalma ellenére, vagy tilos erőkben tétettek, a földesurak visszakövetelhetik.

einem anderen Urbialgrund besitzen und nicht zu den famulis conventionatis gehören, diese müßten ihren Lohn in barem Gelde, in Naturalbezügen, oder durch Benutzung eines Hauses, einer Wohnung oder eines Grundstückes bedungen haben, nicht mehr entzogen werden.

Die auf derlei Gründen haftenden Siebigkeiten sind jedoch ablösbar und müssen, bis die Ablösung erfolgt, von den Besitzern im vertragsmäßigen oder herkömmlichen Ausmaße abgestattet werden.

Auch einzelne Allodialgründe, welche den gewesenen Unterthanen gegen besondere Leistungen zur Vermehrung ihres Urbialbesitzes gegeben wurden, wenn auch die Eintragung derselben in die Contributions-Tabellen nicht erfolgt wäre, fallen unter die Bestimmungen des §. 16.

§. 17.

§. 18.

Allodialgründe, ohne Unterschied der Culturart, welche den gewesenen Unterthanen zur Bebauung, Bepflanzung oder anderer Art Nugnießung mittelst schriftlicher oder mündlicher Uebereinkunft gegen jährliche Natural-, Arbeits- oder Gelbleistungen für immerwährende Zeiten, oder bis zum Aussterben der Familie oder des Mannsstammes, oder überhaupt auf unbestimmte Zeit ohne den ausdrücklichen Vorbehalt der Rücknehmbarkeit überlassen wurden, und sich in dem letzteren Falle seit dem 1. Januar 1819 in den Händen der gewesenen Unterthanen befinden, können den Besitzern nicht mehr entzogen werden.

Die hierauf haftenden Siebigkeiten sind ablösbar; müssen jedoch, bis die Ablösung erfolgt, in dem gebührenden Ausmaße abgestattet werden.

§. 19.

Rückichtlich der Rottgründe haben folgende Bestimmungen zu gelten:

I. Eigenmächtige Rottungen, welche seit dem 1. Januar 1848 geschehen sind, sind als Occupationen zu betrachten, und können im summarischen Rechtswege zurückgefordert werden.

II. Rottungen, welche in die Bestimmungen der §§. 3, dann 16—18 dieses Patentes fallen, sind nach diesen Paragraphen zu behandeln.

III. Rottungen, welche ohne den Bestand eines Vertrages vor dem 1. Januar 1819 geschehen sind, können den gegenwärtigen Besitzern nicht mehr entzogen werden.

IV. Bei Rottungen, welche die gewesenen Unterthanen in Folge eines Vertrages mit der ehemaligen Grundherrschaft bewerkstelligten, oder rückichtlich welcher später ein ausdrückliches oder stillschweigendes Uebereinkommen mit der Grundherrschaft zu Stande kam, sind die Bedingungen, über welche übereingekommen ist, zu beobachten.

V. Rottungen, welche nach dem 1. Januar 1819 wider ein ausdrückliches Verbot des Grundherrn, oder in verbotenen Walbungen gemacht wurden, können die Grundherren zurückfordern.

queste economie ne mai poccidē atē pēzantē zrvāriale mi deqkz ne ce cinē de famuli conventionati, s'z cimēria aqestorē din zpmz tokmiz an vani, an pēzandz c. pēzandz, op dntz folo-cipeq de p'ro kazē, lokingz, op de v'z'nē lokē.

Аще дъриле легате де апарі фънді сѣнт рескѣмъправере ми пнъ ла рескѣмъправере се ворѣ дмплині декътръ посресоріі лорѣ ан месѣра дѣтерминатъ пріа контрапъ оп пріа датіне.

§. 17.

Апкъ ми ачел фънді аллодіал, карі не лжуръ прѣстѣлні снѣдіалі с'аѣ фотіѣ датѣ фотілорѣ колони снре а'амі алазде посресоріеа лорѣ зrvāriale, кадѣ сѣв дічнсецісіліе §. 16, де ми ачел фънді не се ворѣ фі трекіѣ ан тавеле де дапе.

§. 18.

Фънді аллодіал, фърѣ діферінгъ де феллѣ кзатрелі, карі не лжуръ прѣстѣлні ансаал де лъкръ ан патрѣ оп де вані, пріа двоіеалъ ан окріѣ оп кз гѣра с'аѣ фотіѣ датѣ фотілорѣ колони доміналі снре а лъкра, пжнта оп снре алъ фоло-сіре, пентрѣ тодѣзла, оп пнъ ла стіпѣреа фаміліел аѣ а відеі зrvāreці, аѣ пѣсте тотѣ не тімнѣ недетермінатѣ фърѣ де ресерваре еспресъ де а се лѣа дпаноі, ми карі ан ачесті дін зpmz каѣ се афѣлъ ан мжпеле фотілорѣ снзпмі доміналі дела 1. јанзаріс 1819, не се маі нотѣ лѣа дпаноі дела посресоріі лорѣ. — Дъриле легате де ачесті фънді сѣнт рескѣмъправере, ачсе пнъ лжндѣ се ворѣ рескѣмъпра, се ворѣ дмплині ан месѣра кзвсініѣ.

§. 19.

Ан прівінга крѣтзрелорѣ с. сіпрѣтзрелорѣ се ворѣ овсерва зpmzтореле дічнсецісілі:

I. Крѣтзреле фъкзѣ де чіневи дела 1. Јанзаріс 1848 дпкоче де капзлѣ сеѣ, адекъ фърѣ деслегаре, се прінесѣ ка оккзлрі ми се нотѣ претінде дпаноі не кале сѣтаре.

II. Крѣтзреле, карі кадѣ ан дічнсецісіліе §§. 3. аноі 16—18 дін ачесті патентъ се ворѣ трпанта дѣнъ ачесті парарафі.

III. Крѣтзреле, карі фърѣ де ніче знѣ контрапъ се фъкзрѣ дпайте де 1. јанзар. 1819, не се маі нотѣ лѣа дела посресоріі лорѣ чел де акзп.

IV. Ла крѣтзреле, карі с'аѣ фъкзѣ декътръ фотіі колони не темѣз де контрапъ кз фотіі лорѣ доміні, оп ан прівінга крѣрорѣ есікте де маі тзрзіс в'ро двоіеалъ еспресъ аѣ не тзксте, кз ачел доміні, се ворѣ цінѣ кондіцісіліе аснра крѣрорѣ се двоірѣ.

V. Крѣтзреле, карі се фъкзрѣ дѣнъ 1. Јанзаріс 1819 ан контрапъ прівіпі анупіате, оп ан локзрі де пзѣсре прівіте, се нотѣ претінде дпаноі декътръ доміні.

Az irtásföldek visszakövetelése azonban, a fogs-
-alások esetét (ezen §-nak 1. sz.) kivéve, a netalán
történendő birtokszabályozási tárgyalás alkalmával,
különben pedig öly irtásföldekre nézve, mellyek
különös föltételek nélkül és határozatlan időre lé-
teznek birtokosaik kezében, az urbéri törvényszékek
élbeléptetése után három év alatt, azon irtásföld-
-ekre nézve pedig, mellyek bizonyos föltételek mel-
-lett és meghatározott időre léteznek a jelenlegi bir-
-tokosok kezében, a föltételek teljesítése és a meg-
-állapított idő eltelte után három év alatt az illető
urbéri törvényszéknél kérendő.

Az irtási költségek megtérítésének, a szerző-
-d's leg kikötött föntirtás esetét kivéve, csak akkor
van helye, ha azok az 1791. XXVI. törvénycikk
7. §. értelmében az irtásföldből huzott hét évi tiszta
haszon által fedezve nincsenek, s ha az irtás tilos
erdőkben vagy a földes uraságnak villogos, sem
közvetlenül sem közvetve az irtásföldtől irtások
szedése által vissza nem vett tilalma ellenre nem
történt.

20. §.

Illegos kötések, valamint tisztán magánjogi
haszonbéri és zálogszerződés-k ezen nyiltparancs
rendeletei által nem érintetnek.

21. §.

Az ország némelly részeiben előforduló szol-
-galmányok, mellyek öly szerződéseken alapulnak,
mellyek által a föld használatának joga a saját-
-képeni tulajdonos részéről, valamely bér (taksa)
vagy más adózás fizetése mellett örökre átenged-
-tetett, a nélkül, hogy az által tulajdonképeni urbéri
viszony lehetkezett volna, sz'n'e megválthatóknak
nyilvánítatnak, s adlig, míg a váltság meg nem
történik, eddigi törvényes mértékekben teljesítendők.

A mennyiben azonban a haszonélvezők a ki-
-kötött tartozások teljesítésével hatamaradásban van-
-nak, s ezen esetre a szerződés vagy az országos
törvények szerint a haszonszedés elvéte'e megeng-
-edik, az adományozók (vagy földtulajdonosok) jogai
érintetlenül maradnak.

22. §.

Az ezen szakban megválthatóknak nyilvánított
tartozásokérti kárpótlás a kötelezettek által egyedül
s az ország hozzájárulása nélkül következő szabályok
szerint fizetendő.

23. §.

A megválthatóknak nyilvánított tartozások meg-
-váltásának csak akkor van helye, ha az a járandó-
-sághoz jogosított által, vagy az ugyanazon jogosi-
-tított irányában egy községtlen kötelezettek mind-

Die Zurückforderung von Rottgründen mit
jedoch, den Fall von Decretationen (No. 1 de
ses Paragraphes) ausgenommen, bei Gelegenhei-
der etwa statifindenden Vestregulirungs-Ver-
handlung, sonst bei solchen Rottgründen, welche
sich ohne besondere Bedingungen und auf unbe-
stimmte Zeit in den Händen ihrer Besitzer be-
finden, binnen drei Jahren nach erfolgter Ein-
setzung der Urbarialgerichte, bei denselben aber,
welche gegen gewisse Bedingungen und auf be-
stimmte Zeit in den Händen der gegenwärtigen
Besitzer sind, binnen drei Jahren nach Erfüllung
der Bedingungen und dem Verlauf der festgesetz-
ten Zeit bei dem betreffenden Urbarialgerichte
angefucht werden.

Ein Ersatz der Rottungskosten findet außer
dem Falle eines vertragmäßigen Verhältnisses
nur dann statt, wenn dieselben im Sinne des
Gesetz-Artikels XXVI, §. 7, 1791, durch den,
aus dem gerotteten Grunde bezogenen siebenjäh-
rigen reinen Nutzen nicht ersetzt erscheinen, und
die Rottung nicht in verbotenen Waldungen oder
gegen ein ausdrückliches, weder direct noch in-
direct durch Abnahme von Viebigkeiten von dem
gerotteten Grunde zurückgenommene Verbot der
Grundherrschaft geschehen ist.

§. 20.

Zeittliche Verträge, sowie rein privatrechtliche
Pact- und Pfandverträge, werden durch die Be-
stimmungen dieses Patentes nicht berührt.

§. 21.

Die in einigen Theilen des Landes vorkom-
menden Leistungen aus Verträgen, durch welche
die Nutzungrechte von Grund und Boden blei-
bend von Seite des eigentlichen Eigenthümers
gegen, Bezahlung eines Zinses (Taxe) oder Ent-
richtung einer anderen Abgabe eingeräumt wur-
den, ohne daß dadurch ein eigentliches Urbarial-
verhältniß begründet war, werden gleichfalls für
ablösbar erklärt, und sind, bis die Ablösung er-
folgt, in ihrem bisherigen rechtlichen Ausmaße
abzustatten.

In sofern jedoch die Nutznießer mit der Ab-
stattung der bedungenen Leistungen im Rückstande
bleiben, und für diesen Fall vertragmäßig oder
nach den Landesgesetzen die Abgezückung zu-
läßig ist, bleiben die Rechte der Verleiher (oder
Obereigenthümer) unberührt.

§. 22.

Die Entschädigung für die in diesem Ab-
schnitte für ablösbar erklärten Leistungen ist von
den Verpflichteten allein und ohne Concurrenz
des Landes nach den unten folgenden Bestim-
mungen abzustatten.

§. 23.

Die Ablösung der als ablösbar bezeichneten
Schuldigkeiten tritt nur dann Platz greifen, wenn
dieselbe vom dem Bezugsberechtigten, oder von
allen oder doch von der Mehrzahl der, demselben

Ако претендероа данаго а крѣпосторѣ,
афаръ до касанъ до оккупирі (№. 1 аи ачесті §)
—, дево а се фаче да респонсива жад кѣторѣ крѣ-
посторѣ из оккупирова перипантѣриорѣ десере ре-
глареа поссесіонорѣ; ор' олмито дп прівинда
ачелорѣ крѣпостр, карі со афѣлз дп мхпеле по-
ссесоріорѣ лорѣ фѣлз кондіцїоні сасїалі мї по-
лїто недетермінатѣ, се ва фаче да респонсива
жадекторѣ реглареа дп термінѣ до тпел ані дснз
дїсїнгароа ачесторѣ жадекторіе; анол дп прї-
вїнз крѣпосторѣ, карі со афѣлз дп мхпеле
поссесоріорѣ лорѣ чѣлорѣ до акзм, ссѣт орѣ карі
кондіцїоні мї не лїто недетермінатѣ, се ва фаче дп
тпел ані дснз дпмалїнїреа кондіцїоніорѣ мї тпече-
реа лїмїсїоні чѣлї детермінатѣ.

Афаръ до касанъ ані респонсїпї прїа кон-
тратѣ, сассере крѣпострї нїмал аїснїл се норѣ дп-
лорѣ, жандѣ сїе дп дпчелескѣ артїа до дснз
XXVI, §. 7. 1791 нз се норѣ прїнї ка речїтїо
прїа фолосанъ нрѣ тпесѣ дп шѣлїо ані дїа локсанъ
до крѣпострѣ, мї жандѣ крѣпостра нз се ва фї фѣ-
кстѣ дп нрѣдїпї проїсїтї, ор дп контра ані проїсїпї
апрїаїа а домілорѣ нрѣжнїтесїлї, нрѣе прїнїре нз
с'а рѣоїатѣ нїчї десептїкѣ, нїче прїнїнї нїа
лареа до дпїл нентрѣ локсанъ до крѣпострѣ.

§ 20.

Kontraktive lımnskapf, прекзм мї контрапело
нрѣе прїате се лок-трѣ с. жандѣ мї немногепї
с. іногепї, нз сннѣ алїнсе прїа дїассесїонїа
ачестїл патенте.

§. 21.

Престїчїонїе че оккупрѣ дп жале нрѣлї ано
дпел дїа контрапело, прїа карї дпонтрїаїо де а се
фолосї де нрѣжнїтї с'ад конвесѣ нентрѣ толїдоїа
дїа нарїоа адекератїонї прїнїсїорѣ нз жннз ре-
спондероа ані локсанѣ (таксѣ) ор а аїел дпїл
фѣлз ка прїа асасїа сѣ со фѣлз дпемїаїс рѣсеп-
рїонз прїнїе регларе, — ачестї дпїк сннї рѣ-
сскнїсїрнере, сар' нрѣлз дп рѣсскнїсїрнере се норѣ
дпмалї дп чѣа до нїнз акзм месерѣ ларале.

Деклїнїа дїко рѣсскнїсїрнїл с'ар фї афѣлзандѣ
дп рѣсскнїсїрнїе кк рѣсскнїсїрнїе дпїорѣ сїнїсїаїе,
мї нентрѣ ачестї касѣ ссѣл дп нотероа конїанїс-
лїл, ссѣл дснз лїнїе дпел о пермїкї а. лїа дп-
анол крѣпострїкѣ, рѣжнїтї нонтїнїсїо дпентрїаїо дп-
пїсїтрїкїл дїрїкѣ (dominus directus).

§. 22.

Деклїнїаїа нентрѣ прѣсскнїсїнїаїе деклїпїсїо
дп асасїсї сепїсїоїо до рѣсскнїсїрнїере, се ва
дпмалї нїмал деклїтрѣ оїаїрїлї, фѣлз до конїсї-
рїнїа дпел, дснз дїсїсїсїнїїаїе крѣпострѣ.

§ 23.

Рѣсскнїсїрнїсїо прѣсскнїсїнїорѣ дїкїаїаїа до
рѣсскнїсїрнїере, лїа аїсї локнї нїмал аїснїл, жандѣ
сїе дп прївїнїаїа с'ерпїсїлїорѣ дснз нїжнїтїлї до
ачеламї фѣлз ва фї чѣрѣлз ссѣл деклїтрѣ ч. аї сї

nyája vagy legalább ezek nagyobb része, által, az ugyanazon egy nemű földről tartozásokra nézve kéretik, s ez az illető hatóság által intézendő e.

24. §

Mindenek előtt a felek barátságos egyezkedése megkísérendő, mellynél a kölcsönös követelések kiegyenlítése a tartozással terhelt földek egy részének átengedése által is történhetik, és sikerülés esetében a létre jött egyezség az illető hatóság által megerősítendő.

Ha az egyezség kísérlete sikertelen marad, a megváltás következő módon kivendő:

a) A pénzbeli tartozások az évi tartozás név szerinti összegében, s a mennyiben azok eddig bécsi értékben fizettek, a bécsi értéknek 250:100 folyam szerinti conventios pénzre vonása mellett, számítandók.

Ha a pénzbeli tartozás nem fordult évenként elő, és nem is volt meghatározott időszakban ismétendő, az évi közepszám kitudandó s évi tartozásul számítandó.

b) Állandó természetű adók az adó-provisorium árai szerint, s a hol ezek hiányoznak az országos bizottmány által meghatározandó hasonló árak szerint veendő számításba.

Ha a természetű adók a föld termésnek egy bizonyos hányadrészből állottak, úgy a telekadó-provisoriumra nézve kitudott természetű bruttó-jövedelem évi jövedelemnek veendő.

Ezen évi jövedelem értéke az adó-provisorium szabályai szerint számítandó ki.

A kárpótlandó természetű adózástól fizetendő évi járadék ennélfogva kiderül, ha az összes jövedelem a megállapított hányadrésszel elosztatik.

c) A természetű munkabeli szolgálmányok egy gyalognapra 10 pengő krajczárjával, egy ígás napra pedig 20 pengő krajczárjával veendő számításba.

Ha a természetű munkabeli szolgálmányoknak pénzszámlákban megváltása iránt már kötések vagy hatósági határozatok léteznek, az azokban megállapított pénzüsszegek sinórmértékül szolgálják annyiban, a mennyiben azok egy gyalog napra nézve 10 pengő krajczárnyi, s egy ígás napra nézve 20 pengő krajczárnyi árt fölül nem haladnak.

Ha a szolgálmány egy bizonyos munkára való kötelezetésből állott, ez egyelőre becslés által meghatározott számú munkanapokra osztandó, s ezek most kimondott elv szerint pénzzé számítandók.

A netaláni viszonzoltságok a váltáság alá

Perichtigten in Einer Gemeinde Verpflichteten, Izüglich der Schuldigkeiten von ein um derselben Gattung Gründe nachgesucht wird, und ist vor der betreffenden Behörde auszutragen.

§. 24.

Vor Allem ist eine gütliche Uebereinkunft der Parteien, wobei die Ausgleichung der gegenseitigen Forderungen auch mittelst Abtretung der belasteten Gründe gestattet ist, zu versuchen, und im Falle des Gelingens der zu Stande gebrachte Vergleich durch die betreffende Behörde zu bestätigen.

Bleibt der Vergleichsversuch erfolglos, so ist die Abführung wie folgt durchzuführen:

a) Geldleistungen sind nach dem Nominalbetrage der Jahresleistung und in sofern sie bisher in Wiener-Währung stattfanden, unter Zurückführung der Wiener-Währung auf Conventions-Münze nach dem Course von 250 zu 100 zu veranschlagen.

War die Geldleistung nicht eine alle Jahre wiederkehrende, so ist, falls sie nicht in bestimmten Zeiträumen wiederkehrte, der Jahresdurchschnitt zu erheben und als Jahresleistung zu berechnen.

b) Fixe Naturalabgaben sind nach den Preisen des Steuerprovisoriums, und wo solche fehlen, nach denselben analogen durch die Landescommission zu bestimmenden Preisen zu verwerthen.

Bestanden die Naturalabgaben in einem bestimmten Antheile des Erträgnisses von Grund und Boden, so ist der für das Grundsteuer-Provisorium erhobene Natural-Bruttoertrag als Jahresertrag anzunehmen.

Dieser Jahresertrag ist nach dem Geldanschlage des Steuerprovisoriums zu verwerthen.

Die Jahresrente für die zu entschädigende Naturalleistung ergibt sich sohin, wenn das Gesammtträgniß durch den zu leisten gewesen Antheil getheilt wird.

c) Natural-Arbeitsleistungen sind mit 10 fr. G. M. für den Handtag und mit 20 fr. G. M. für den Zugtag zu veranschlagen.

Bestehen über die Relution von Natural-Arbeitsleistungen in Geldleistungen bereits Beträge oder behördliche Entschädigungen, so sind die darin festgesetzten Geldbeträge in sofern maßgebend, als sie den Preis von 10 fr. G. M. für den Handtag, und von 20 fr. G. M. für den Zugtag nicht überschreiten.

Bestand die Leistung in der Verpflichtung zu einer bestimmten Arbeit, so ist diese vorläufig durch Schätzung in eine bestimmte Anzahl von Arbeitstagen aufzulösen, und diese sind nach dem eben ausgesprochenen Grundsätze zu Geld zu veranschlagen.

Unfallige Gegenleistungen sind nach den

drents, coaz detert totl op veel puding de- kirtz cha mai mare parte a celort ce cant obligat de lei dinteis antro kommitate, mi ce va limezi anol puintoa astopitatei respentive.

§. 24.

Ma! dntels de tote ce va cerca o pnoiro pa- cifiaz antre ptru, la care protincisnie rechiroce ce notz amuzka mi prin cestane de pmtantiaro campaco prestuzisloro. Emindz k avocata la kazo, pnoicaha fuzit ce va antri prin respontiva astopitate.

Pstamandz pncerperea de pnoiro an de- sherz. prestamptarea ce va esciza km pmoaz:

a) Dprie an vani ce vorz komista dntz katimea nominala a prestuzisnel anezal, mi dekt ce respndoz an valet do Bina, ce vorz pedzce la monetz konvnciznalo lezandz 250 drentz 100 de fl.

Doaz darca an vani n'a focitz pntz pe toiz anez, atznel, de n va fi focitz perio- dikz an pectiml deteminaz, ce va konstata kmimea mizlooz ce kade pe znz anz mi ce va komista ka prestuzisne anezale.

b) Dprie natzrali ficate, ce vorz valet dntz pncuprale provisoriazl de kontuzisne, mi, unde lincestz aveste, dntz pncupri anezoz, ne kapl le va determina kommiciznea cepel.

Doaz dprie natzrali ad ksetaz dintro pntzane deteminalz din prodntele pmtantiazl, atznel vaizlaz natzrale vntz, konstataz nentz provisoriazl tribtiazl dntz pmtantz, ce va lza dteatz vaizlaz anezale.

Auctz vinitz anezale ce va valet an vani dntz pncuprale pntuate an provisoriaz de kontuzisne.

Prin pntare pedtiaz anezale nentz prestuzisnoa natzrale ce vine a ce decdamna, ece doaz totalitatea prodntelor ce pntare prin pntznoa ce era n ce da.

c) Prestuzisnie natzrali an lektz ce vorz pncupri k 10 kpz. mon. konv. nentz ziza k palma, mi k 20 kp. m. k. nentz ziza k vitelo.

Doaz dncpe respmptarea prestuzisnloro natzrali de lektz an prestuzisni do vani eciciz kontpante, op deciziml emite dela astopituzl, atznel servescz de pntz pncuprale defiate an ele, pnce nzmai doaz pncuplaz nentz ziza k palma k va tpece nectz 10 kp. m. k. mi nentz ziza k vitelo nectz 20 kp. m. k.

Doaz servistoa kzeta an obliguzisnoa la znz lektz deteminalz, avectz lektz ce va decfazo mai dntels prin estimare antpntz nntz deteminalz de zize de lektz, mi anol zilale ce vorz valet an vani dntz pncupriaz ensuatz aci.

Kontra-prestuzisnie ce vorz fi, ce vorz

első szolgálmányokra nézve kitűzött elvek szerint tudandók ki s értékek kiszámítandó.

25. §.

A szolgálmánynak a viszontszolgáltatások levonása után kitudott évi tiszta értéke, egy hatodrésznek a hiányok, beszedési s egyéb kezelési költségek fejébeni leszámítása után, huszszoros összegben a váltáságtőkét képezi.

26. §.

Egy különös intézkedés határozandja meg, hogy a váltáságtőke milly föltételek alatt s milly módon fizetendő be, s az 5 százalékos évi járadék a jogosítottak számára a cs. k. hatóságok közremunkálása mellett, mikép szolgáltatandó ki.

27. §.

Ha az ezen szakban érintett szolgálmányokkal a kötelezettek tartozásban vannak, azoknak pénzzé változtatása és hat egyenlő félévi részletekbeni lefizetése az adósoknak megengedtetik, hogy ha egyezségek vagy birói ítéletek, mellyek ezennel föntartatnak, ezt nem ellenzik.

Ezen hátralékok pénzzé változtatása, azon esetben, ha ezek iránt a megegyezés nem létesül, a 24. §-ban megállapított árak szerint, egy hatodrésznek a beszedési költségek, hiányok sat. fejébeni levonása után, azoknak behajtása pedig sommás per útján eszközözendő.

Ezen hátralékok kényszerítő eszközök általi behajtásának csak azokra nézve van helye, mellyek 1850-ik év januáriussa óta vannak hátramarádásban. Korábbi időbéli hátralékok elenyészetteknek tekintendők.

28. §.

Ezen és a megelőző szak határozatai a Székelyföldön is teljesen alkalmazandók.

Olly telkekre azonban, mellyek a volt törvények szerint tulajdonképeni székely örökségek (siculica haereditas) minőségével bírnak, csak ezen nyiltparancs második szakának határozatai alkalmazhatók.

29. §.

A szőlőhegyek és szőlőkertek ezentul is a jelenlegi birtokosok kezében maradnak s azoknak teljes tulajdonává válnak.

E részben arra kell figyelni, val on a volt urbéri tartozások az összes urbéri birtoktól egyetemleg, a birt szőlőkerteket is ideértve, rovattak-e le, vagy pedig ezen szőlőkertekre nézve az egykori földesurak s volt jobbágyaik között különös szolgálmány volt-e kikötve.

Az elsőbb esetben a volt földesur részére az

gleichen Grundfagen, wie die der Ablösung zu unterziehenden Leistungen zu erheben und zu verwertzen.

§ 25.

Der nach Abzug der Gegenleistungen erhobene reine Jahreswerth der Leistung nach Abrechnung eines Sechstels für Ausfälle, Einbringungs- und sonstige Verwaltungskosten, bildet im zwanzigfachen Betrage das Ablösungscapital.

§. 26.

Einer besondern Bestimmung bleibt vorbehalten, unter welchen Bedingungen, und in welcher Weise das Ablösungscapital eingezahlt, und so wie die 5procentige Jahresrente den Berechtigten, unter Vermittlung der k. k. Behörden, flüssig gemacht werden soll.

§. 27.

Haften von den in diesem Abschnitte behandelten Leistungen Rückstände aus, so wird deren Verwerthung im Gelde und deren Abstattung in sechs gleichen halbjährigen Raten den Schuldnern in soferne gestattet, als nicht Vergleiche oder gerichtliche Urtheile, welche hiermit aufrecht erhalten werden, im Wege stehen.

Die Verwerthung dieser Rückstände hat, falls hierüber kein Vergleich zu Stande kommt, nach den im §. 24 festgesetzten Preisen, unter Abzug eines Sechstels für die Einbringungskosten, Ausfälle u. dgl., die Eintreibung derselben im summarischen Rechtswege zu geschehen.

Die zwangsweise Einhebung dieser Rückstände findet nur hinsichtlich solcher Statt, welche seit dem Januar 1850 aushaften. Rückstände aus früheren Zeiten sind als erloschen zu betrachten.

§. 28.

Die Bestimmungen dieses und des vorhergehenden Abschnittes finden auch im Lande der Szefler ihre volle Anwendung.

Auf solche Gründe aber, welche nach den bestandenenen Gesetzen die Eigenschaft eigentlicher Szefler-Erbschaften (siculica hereditas) an sich tragen, können nur die Bestimmungen des zweiten Abschnittes dieses Patentes angewendet werden.

§. 29.

Weinberge und Weingärten bleiben auch fernerhin in den Händen der gegenwärtigen Besitzer und gehen in das volle Eigenthum derselben über.

Hierbei ist darauf Rücksicht zu nehmen, ob die bestandenenen Urbarialleistungen in complexu vom Gesamt-Urbarialbesitze, mit Inbegriff der befestigten Weingärten, entrichtet wurden, oder ob hinsichtlich dieser Weingärten zwischen den einstmaligen Grundherren und ihren gewesenen Unterthanen eine besondere Leistung bedungen war. Im ersteren Falle ist die dem einstmaligen

koncatala mi varsta dapr achedemi prinpinie, ka mi prestyalsnie szpncso rescamnyrpei.

§. 25.

Ein valoroa anzale prtz a prestyalsnel, konstatatv dapr szkdepea valorpei kontraprestyalsnelorv, ce mai ckade o a mesoa parte nentrs lincso matamnyatvope, nentrs snccose addcszasi mi alio snccso ekonomice, apoi matamnyindvce kz dorzev fave kanitalazv decdamnyrei.

§. 26.

Printp'o dicncsevlsne speciale ce va arpta, svv ce kondicinal mi dn ce modv sv ce puncso kanitalazv decdamnyrei mi sv ce rescandv celorv kv drentv prin astopitvile v. p. ka mi pedicv anzale de 5 %.

§. 27.

Azszkndvce dn prestyalsnie, de kapv orpe dn achedv sevlsne, dn restandv, e remick a ce varsta dn vni mi a ce puncsi doktrv del ozarv radl dn meso pate ckapl de mlto e vmatvto kv anv, dekmva n vovv cta dn kontra puncsive ep cvntinge jvderkvorecvl, kapl ce cvdvkv dn potv roa kvrv.

Varstaroe achedorv restandv, dekmva dn prvinca achedv n sv nstv fave kv'o kvvoicerv, ce va fave dapr precvplao de finte dn §. 24, szkzndv o vmesoa parte nentrs snccose addcszasi, lincso matamnyatvope svl., apoi ce vorv skote no kato szmaro.

Skotvora achedorv restandv no kale forpntv svv rokv nzmaj dn prvinca celorv ce ecicv dea lonsaris 1850 kvkvce; kv' restandv de dn kvnaintv ce priveskv ka ctinco.

§. 28.

Dicncsevlsnie dn achedv sevlsne mi dn cea prevodinte ce aplicv no de plinv mi dn matamnyazv sekviorv.

Kv' la kvndil, kapl dapr kvplv de mal kvnaintv kv dn cine natrv de epzvtyv c. montemvl proprie szkvicvvl (hereditas siculica), ce notv aplikvvo nzmaj dicncsevlsnie dn sevlsnea a doa dn achedv natentv.

§. 29.

Vinielo c. viiele (de kvctv mi de kvvdv) revmavv mi de kvvl kvnaintv dn kvna povcesoviorv celorv de kvzv mi kvckv dn devliva kvrv proprieatv.

Mntv achedv ce va kvvta, dekv sevlsnie svvriavl c'az kvvlnitv necte totv nentrs kvtrvora povcesvne svvriavle, kvdekvkvndv kvtr'vncv mi viiele, kv dekv nentrv vinie a kvctv ctivkvkv kvtrv domnil de mal kvnaintv mi kvctv kvrv kvonv avt prestyalsne speciale.

Kn kvsvkv dntciv, decdamnyre ce ce kvde

illető szőlőhegyektől és szőlőkertektől járó kárpótlás ezen nyiltparancs 12. §. szerint szabadó ki.

Ha pedig a birt szőlőkertek és szőlőhegyek után járt földesuri adózások és tartozások külön léteztek, s a többi urbéri tartozásokkal nem voltak egybekapcsolva, úgy azok megválthatók, s az azok után a 24. §. értelmében kitudott kárpótlást az ország hozzájárulása nélkül az egykori kötelezettek hordozzák.

30. §.

A tizedbéli (dézma-) járandóságok kárpótlása iránt legközelebb külön rendeletek fognak kibocsátatni.

Harmadik Szak.

Az ugynevezett királyi haszonvételek iránt jövőben követendő bánásmódról.

31. §.

A korcsmálási jog, a rendezés föntartása mellett, a földesuraknál meghagyatik azon kiterjedésben, mellyben ők azt az 1848 év előtt gyakorolták.

Épenugy a községekbeli egyes jobbágyokat, vagy az egész községeket törvényesen illető azon jog is, mellynél fogva ők hosszabb vagy rövidebb ideig, leginkább Szent Mihály naptól januar 1-jeig minden évben a volt földesurral egyidejűleg bort és pálinkát mérhettek, föntartatik.

A korcsmálási jog gyakorlása iránt heletkező perlekedések a politikai hatóságok által döntendők el, mellyek egyszorsmind a korcsmálási jognak a volt jobbágyok általi áthágásni esetében is kötelesek eljárni.

32. §.

A volt földesurak által gyakorlott malomjog, szabályozásának föntartása mellett, azon módon, mint az 1848. januar 1-jeig gyakoroltatott, fönmarad.

Ott, hol a volt jobbágyok oly földeken, mellyek ezen nyiltparancs alspján az ő tulajdonukká válnak, bizonyos hérszítés mellett saját malmokat bírnak, ezen hérek általuk jelen nyiltparancs II. szakának szabályai szerint megválthatók.

Az egyes volt jobbágyokat vagy községeket a malmok bírása tekintetében illető szabadalmak fönmaradnak.

Uj malmok föllállítására tekintetben, a politikai szabályok szolgálnak sinormértékül.

33. §.

A halászati jog tekintetében, ezen jog szabályozásának föntartása mellett, az eddigi viszonyok fönmaradnak.

Grundherrn für die betreffenden Weinberge und Weingärten zukommende Entschädigung nach den Bestimmungen des §. 12 dieses Patentés zu bemessen.

Wenn aber die für die innegehabten Weinärten und Weinberge obliegenden grundherrlichen Abgaben und Leistungen für sich bestanden, und mit den übrigen Urbaralleistungen nicht verbunden waren, so sind dieselben ablösbar, und die für sie im Sinne des §. 24 zu ermittelnde Entschädigung fällt ohne Concurrenz des Landes dem einstmaligen Verpflichteten zur Last.

§. 30.

Ueber die Entschädigung der Zehentbezüge werden demnächst besondere Bestimmungen erlassen werden.

D r i t t e r A b s c h n i t t.

Von der künftigen Behandlung der sogenannten Regalbeneficien.

§. 31.

Das Recht des Schankes wird den ehemaligen Grundherrschaften, vorbehaltlich der Regulirung, in jener Ausdehnung aufrecht erhalten, in welcher sie dasselbe vor dem Jahre 1848 ausgeübt haben.

Ebenso wird auch das den einzelnen Unterthanen einer Gemeinde, oder ganzen Gemeinden rechtmäßig zustehende Befugniß, durch längere oder kürzere Zeit, meistens von St. Michael bis 1. Januar jeden Jahres, Wein und Brantwein gleichzeitig mit dem gewesenen Grundherrn auszufchänken, aufrecht erhalten.

Streitigkeiten über die Ausübung des Schankrechtes sind von den politischen Behörden zu entscheiden, welche auch in den von Seite der gewesenen Unterthanen vorkommenden Uebertretungsfällen der Schankgerechtigkeit einzuschreiten haben.

§. 32.

Das von den ehemaligen Grundherrschaften ausgeübte Regal-Mühlrecht bleibt, vorbehaltlich der Regulirung desselben, derzeit in der Art und Weise, wie sie dasselbe bis zum 1. Januar 1848 ausgeübt haben, aufrecht.

Dort, wo die gewesenen Unterthanen eigene Mahlmühlen auf Gründen, deren Eigenthum sie auf Grundlage dieses Patentés erlangen, gegen Entrichtung gewisser Zinse besitzen, können diese Zinse von ihnen nach den Bestimmungen des II. Abschnittes dieses Patentés abgelöst werden.

Die, einzelnen gewesenen Unterthanen oder Gemeinden rücksichtlich des Besitzes von Mühlen zustehenden Privilegien bleiben aufrecht.

Betreffs der Errichtung neuer Mühlen sind die politischen Vorschriften maßgebend.

§. 33.

Bezüglich des Fischereirechtes bleiben die bisher bestandenem Verhältnisse, vorbehaltlich der Regulirung dieses Rechtes derzeit aufrecht.

Фочіторѣ domni pentps viie, ce va demescera dnu dicsceciunice §. 12 din aचेचतं patenté.

Еар' деакъ domnescкль pentps viiele посседте а ксчатѣ де 'сине ми нехмпрезнатѣ къ челе-лато сепітсцї зрваріал, е рескзмнтраперѣ, шї decdamnarea pentps данскль, че е а се скакзла дп дпдомескль §. 24, каде нмаі асзпра овліга-тлалі Фърѣ де конкспнга церел.

§. 30.

Decupe decdamnarea pentps deचimo vorѣ зрма дп іспандѣ dicsceciunі cнедіал.

Сенчїзнеа а треіа.

Decupe trantarea дп viitorѣ а beneficielorѣ н-мїте пералі.

§. 31.

Drentslѣ de крчїзмїрїтѣ се сзсїне pentps Фочїї domal дп естїнїзнеа, дп крре л'аѣ праци-катѣ дпайте де анлѣ 1848; ремжне днсе а се перзла.

Aceminea се сзсїне ми drentslѣ че комнете днз леце зпорѣ оменї din коммнїтате оп зпорѣ коммнїтцї днтрепе, де а вїнде вїнѣ ми вїнарѣ deodatъ къ Фочїлѣ domnѣ не тїмѣш маї лнргѣ оп маї сзсрѣ, чеа маї mare прте дела Сал-Мїхалс пльп ла 1. Іанзарїс дп Фїзкарѣ анѣ.

Контраперсіале decupe есерїцїзлѣ крчїзмїрї-тлалі ле vorѣ deчїде dperзторїале політїче, крї vorѣ пльп ла мїжлокѣ шї дп касрї де аватерї коммїсе де Фочїл сзпнлї дп контра аचेцїлї drentѣ.

§. 32.

Drentslѣ перале де морѣ, прантїкатѣ декїтрѣ Фочїлї domnї, се сзсїне прекѣм а Фочїл пльп ла 1. Іанзарїс 1848, ремжне днсе а се перзла.

Аколо, зндѣ не локзїле че дп нстереа аче-телї патенте тpekѣ дп пропїетатеа Фочїлорѣ сн-пнлї, аѣ зсстѣ ачеелї din зрмѣ морѣ де мзчїнатѣ не лжнз респндареа знеї дзрї, ачеачтѣ dare се ноте рескзмнтраре днз dicsceciunїле din Сепч. II. din ачеачтѣ patenté.

Прївелациале де а цїне морѣ, че аѣ знїлї дн-тре Фочїлї сзпнлї, оп знеле коммнїтцїлї, ремжнѣ дп нстере.

Катѣ pentps дпшїгареа де морї носе, се vorѣ цїне норматївеле політїче.

§. 33.

Дп прївїнцїлї нессїтлалї се сзсїне сїатлѣ де пльп аксн, ремжне днсе а се перзла ачеелї drentѣ.

34. §

A kizáró mézárszéki és bolnyitási jog kár-
pótlás nélkül megszüntetik.

Negyedik Szak.

Az urbéri megszüntetési szerződésekről.

35. §.

Ha egyes jobbágyok vagy községek urbéri tar-
tozásait, munkáikat vagy adózáisait a földes ura-
sággal szabad egyezséggel megállapított pénzössz-
vegért örök időre megváltották (megszüntették),
az illyes, szerződésileg örökre megszüntetett szol-
galmányok, ha a kikötött szerződési föltételek már
egészen teljesítvők, vagy a szerződések tartalma
szerint jelen nyiltparancs kibocsátása napjáig egó-
szon teljesítendők lettek volna, a kárpótlási tárgya-
lás tárgyát nem képezik, s viszkövetelésre, a meg-
állapított kötelezettségek aluli fölmentésre, vagy a
köljvedelmekből megtérítésre igényo egyik föl-
nek sem lehet.

36 §.

Ha az illyes szerződések csak részleg teljesít-
ettek, a kötelezettek csak a jelen nyiltparancs ki-
bocsátása napjáig már lejárt részleteket tartoznak
lefizetni, s az addig le nem jirt részletek lefizeté-
sétől fölmentvők.

A jogositottaknak ellenben igényök van az ezen
nyiltparancs elvei szorint kiszabandó kárpótlás azon
hányadrésére, mely a megszüntetett szolgáltatá-
soknak a szerződési föltételekhez képest még nem
teljesítettnek mutatkozó részére esik.

37. §.

Ha a megszüntetési szerződésekkel a kötele-
zetteknek egy általános öszvegért az urbéri terhek
megváltása kívül nem urbéri természetü földek
vagy földesuri jogok is adáltak át, és ha az urbéri
szolgalmányokért eső öszveg a szerződésekben ki-
nem vehető, s az a felek egyezkedése utján, mely
mindég megkisérlendő, sem tudhatik ki, ugy a
megszüntetett urbéri tartozások, adózások és mun-
kák mennyiségét, a mennyiben ezükséges, szak-
értők meghívása mellett, a szerződés kötésekor
törvényes állása szerint kell kitulni a mennyiben
a tárgyalási irományokból más számítási kulcs ki-
nem vehető, ezen nyiltparancs elvei szerint pénzzó
számítani, s annakutánna a megelőző két szakasz
határozatai szerint eljárni.

Ötödik Szak.

A volt földesurak és jobbágyok vagy ezektől ku-

§. 34.

Das ausschließliche Fleisch-Ausrottungs-
und das Gewölberecht werden ohne Entschädi-
gung aufgehoben.

Vierter Abschnitt.
Von den Urbarial-Abolitionsverträgen.

§. 35.

Haben einzelne Unterthanen oder ganze Ge-
meinden ihre Urbarialleistungen, Arbeiten oder
Abgaben für eine mittelst freier Uebereinkunft
mit der Grundherrschaft festgesetzte Geldsumme
für ewige Zeiten losgekauft (abolirt), so bilden
derlei Vertragsmäßig für immer abolirte Leistun-
gen, wenn die Vertrags-Stipulationen bereits
gänzlich erfüllt wurden, oder nach dem Inhalte
der Verträge bis zum Tage der Erlassung die-
ses Patentes gänzlich zu erfüllen gewesen wären,
keinen Gegenstand der Entschädigungsverhandlung,
und es hat kein Theil einen weiteren Anspruch
auf eine Rückforderung, auf eine Enthebung von
den eingegangenen Verpflichtungen oder auf einen
Erfaz aus öffentlichen Mitteln.

§. 36.

Sind derlei Verträge nur zum Theile erfüllt,
so haben die Verpflichteten nur die am Tage
der Erlassung dieses Patentes schon verfallenen
Raten abzutragen, und sind von der Entrichtung
der bis dahin nicht verfallenen Raten enthoben.

Die Berechtigten haben dagegen Anspruch
auf jenen aliquoten Theil der nach den Grund-
sätzen dieses Patentes zu bemessenden Entschädi-
gung, welcher auf jenen Theil der abolirten Lei-
stungen entfällt, der nach den Vertragsbestim-
mungen noch nicht erfüllt erscheint.

§. 37.

Sind mit den Abolitionsverträgen nebst der
Ablösung der Urbariallasten auch Gründe nicht
urbarialer Natur oder grundherrliche Rechte für
eine Aversional-Summe an die Verpflichteten
übertragen worden, und ist der für die Urbarial-
leistungen entfallende Ziffer aus den Verträgen
nicht ersichtlich, und kann dieselbe auch nicht im
Wege des Einverständnisses der Parteien, wel-
ches jederzeit zu versuchen ist, ermittelt werden,
so ist der Umfang der abolirten Urbarialleistun-
gen, Abgaben und Arbeiten, soweit es erforder-
lich ist, mit Zuziehung von Sachverständigen
nach seinem rechtlichen Bestande zur Zeit der
Abschließung des Vertrages zu erheben, und in
soferne sich aus den bezüglichen Verhandlungs-
Acten kein anderer Berechnungsschlüssel ergibt,
nach den Grundsätzen dieses Patentes zu Geld
zu veranschlagen, und sohin nach den Bestim-
mungen der beiden vorhergehenden Paragraphen
vorzugehen.

Fünfter Abschnitt.

Bestimmungen über die Regelung der auf Grund-

§. 34.

Монополизъ де мѣчелърнѣ с. де гъиѣтѣ карна,
ми челѣ де а динѣ волѣ де негодѣ, се чепрѣ
Фъръ нѣче о деддамнаре.

Сепчизнеа а патра.

De kontrantele de abolitiuni c. peclintepi zvarial.

§. 35.

Аколо, знде знил динпре Фостил сзпусил, оп
комментил днтреце 'ми-аѣ рестинсѣ с. рескампа-
ратѣ (abolitѣ) престълннле лорѣ зрварнал, лъкралѣ
оп дърле, пентр пзроро, кз о сзтѣ де ванѣ до-
терминал прн лверѣ днвоиелъ кз домил прѣмн-
течѣ, атар престълнл рестинсѣ с. зволте пентр
тодзсна прн контрантѣ, деакъ кондицннле кон-
трантзл с'аѣ дмплннтѣ кз толзл, оп деакъ деакъ
кзпрннсзл контрантзл ера сѣ се дмплнеекъ
кз толзл пзрѣ да пелкарпа ачестѣ патенте, пе
сакт овлентѣ влз пертрантърлорѣ до деддамнаре,
ми пз аре нѣче о парто, нѣче ала дрентѣ де а пре-
тнде чева днаноѣ, де а фѣ дедлагатъ де овлнзлн-
нле стнззате, оп де а 'i со днторче чева дн
мнжлочеде пзвлече.

§. 36.

Деакъ атар контранте с'аѣ дмплннтѣ нмал
дн парто, овлнзлл аѣ сѣ реснандѣ нмал патенте,
влз кзрорѣ термнѣ сѣсѣе пзрѣ дн зѣса прѣмн-
лрел ачестѣ патенте; оор' де патенте, влз кзрорѣ
термнѣ пз сѣсѣе пзрѣ атнл, сактѣ сѣмнл.

Апсе ч. i кз дрентзл, нотѣ претнде ача
пзрлнсно до деддамнаро сзлзкзлзлзл деакъ ачестѣ
патентѣ, каре се кзде пентр партеа престълннлорѣ
рестинсѣ, че деакъ днцнссеч'ннле контрантзл сѣ
кзппоче а пз фѣ дмплннтѣ.

§. 37.

Кандѣ кз контрантеле де abolitiune, пе лмшѣ
рескампазрарса сарчнелорѣ зрварнал ворѣ фѣ тре-
кзлѣ асзпра овлнзллорѣ ми фандѣ пезрварнал, оп
дрентзл днмнал пентр о сзтѣ аверцннал с.
аркпнатъ несте тоѣ, ми дн контранте пз се кзп-
носче катъ сзтѣ кзде нмал пентр престълннле
зрварнал, нѣче се нѣче дмплнл прн днвопе нвн-
флз днтро пзрл, — каре днвопе се ва чепа
тодзсна, — атнл, кнзмандсѣо де ва фѣ де днцѣ
пречентерѣ де лъкрѣ, се ва констата катнмеа зво-
лителорѣ престълнл зрварнал, а дърлорѣ ми а
лъкралѣ, деакъ стазлѣ лорѣ лгала дн тнмнлѣ
кандѣ с'а днкелзл контрантзл, ми деакъ дн ре-
спентнвола анте пз есе алъ нормѣ де комнтѣл,
се ворѣ влзлз дн ванѣ дзрѣ прнчнннеле ачестѣл
патенте; прн зрмѣро се ва прѣчеде дзрѣ днцн-
сеч'ннле пречеднллорѣ дол парграфѣ.

Сепчизнеа а чннча.

Dicuzceati de despre perzlarca zcsfruziati kom-

lőndözés módjainál alatti földbirtokosok között a földművelési használatok szabályozását érdeklő határozatok.

38. §.

A legeltetés azon földjezen, melyek ezen nyilatkozat határozatai szerint a volt jobbágyok tulajdonába válnak, az egykori földesurakat többé nem illeti, ellenben a jobbágyoknak sem szabad az uralg földjein legeltetniük.

Ugyanez áll a legelő elkülönzése s az erdő-és nádasrészek kibasítása után a kihasított részekre nézve is.

39. §.

A legelő elkülönzése mindazon határokon, melyekben az egykori földesurak és jobbágyok között, a földbirtok tekintetében viszonyok még teljesen ki nem egyenlítették, általában és hivatalból ezköztelik.

40. §.

Az egy határbeli, eddig közösen használt összes legelőből az 1843. év előtt divatolt szokáshoz képest a volt földesurak részei a jobbágyok részétől elkülönözve használatnak ki. A fölösztás rendszerint mindkét félre nézve, a részekre ezen nyilatkozat értelmében ugyanazon határban tulajdoni joggal fennmaradó földbirtok területének arányához képest, még pedig a földesurak nézve majorági birtokuk arányához képest, a volt jobbágyokra nézve pedig az ezen nyilatkozat elvei szerint tulajdonukká váló összes földbirtokuk arányához képest oly módon történik, hogy az illető határban jobbágyokkal ellátott egykori földesurak részére a községi legelőknél legalább is negyedrésze teljes tulajdonképp fennmaradjon.

Ha a volt jobbágyok számára ezen határozatokhoz képest kibasítandó legelőre nagyobb számú marhák tartására, az 1843 év előtt e részben divatolt szokást tekintve, elegendő nem lenne, a határban az egykori jobbágyok az 1843 évig bizonyos taksa lefizetése mellett olyenképp létezett havasi legelő használatán voltak, azok ezen használatban jövedőre is meghagyandók, oly módon, hogy a mennyiben a jövedőre fizetendő taksa iránt a volt földesurak és jobbágyok között a szabad egyezkedés nem létesülne, a volt jobbágyok által jövedőre fizetendő taksa, a szokott urbéri peruton, a taksa az 1843 év előtt létezett mennyiségére és az illető vidékben divatolt legelőbérrei tekintettel határozandó meg. A községi legelőbérli foglalatok, melyek 1819. január 1-je előtt történtek, pász társulattal többé nem szolgálhatnak. Az azóta történt foglalatok, a mennyiben azóta ezen nyilatkozat 4 és 16 §§ értelmében birtokszabályozás nem történt, a községi legelőhöz csatolandók, azonban az illyes

stücken bestehenden gemeinschaftlichen Nutzungen zwischen den vormaligen Grundherren und Unterthanen oder Grundholden.

§. 38.

Ein Weidengenuß auf den Gründen, welche zufolge der Bestimmungen dieses Patentes in das Eigenthum der gewesenen Unterthanen übergehen, steht den ehemaligen Grundherren nicht mehr zu, wogegen auch die Unterthanen die herrschaftlichen Gründe nicht beweiden dürfen.

Daselbe hat nach erfolgter Absonderung der Hutweide und nach erfolgter Auscheidung der Wald- und Rohrgrund-Anteile rücksichtlich der ausgeschiedenen Anteile zu gelten.

§. 39.

Die Absonderung der Weide wird in allen Gemarkungen, in welchen die Beziehungen zwischen den ehemaligen Grundherren und Unterthanen rücksichtlich des Grundbesitzes noch nicht gänzlich ausgeglichen sind, allgemein und von Amtswegen vorgenommen.

§. 40.

Aus den gesammten bisher gemeinschaftlich benützten Weidegründen einer Feldmark werden nach Maß des vor dem Jahre 1848 bestandenen Usus die Anteile der vormaligen Grundherren abgetrennt von den Anteilen der Unterthanen ausgeschieden. Die Auftheilung geschieht in der Regel für beide Theile im Verhältnisse des Flächenmaßes des ihnen im Sinne dieses Patentes eigenthümlich verbleibenden Grundbesitzes in derselben Feldmark, und zwar für die Grundherren im Verhältnisse ihres Allodialbesitzes, für die gewesenen Unterthanen im Verhältnisse ihres gesammten nach den Grundsätzen dieses Patentes in ihr Eigenthum übergehenden Grundbesitzes derart, daß den mit Unterthanen in der betreffenden Feldmark versehenen ehemaligen Grundherren mindestens der vierte Theil der Gemeineweide als freies Eigenthum verbleibe.

Wenn der den vormaligen Unterthanen nach diesen Bestimmungen auszuschneidende Weideanteil zur Erhaltung ihres namhafteren Viehstandes mit Rücksicht auf die bis zum Jahre 1848 dießfalls bestandene Gepflogenheit nicht ausreichen sollte, und wenn die vormaligen Unterthanen bis zum Jahre 1848 gegen Entrichtung einer gewissen Taxe im Genusse einer als solchen bestandenen Gebirgsweide waren, so sind dieselben in diesem Genusse auch in Zukunft derart zu belassen, daß, in soferne über die künftig zu entrichtende Taxe zwischen den gewesenen Grundherren und Unterthanen kein freiwilliges Uebereinkommen erzielt werden könnte, die von den vormaligen Unterthanen in Zukunft zu bezahlende Taxe im üblichen Urbarial-Wechthwege mit Rücksicht auf das bis zum Jahre 1848 bestandene Ausmaß derselben und den in der betreffenden Gegend üblichen Beweidungsziens festzusetzen sein wird. Occupationen von der Ge-

menß по пзманти, днтре фотил домни ми колони ор снпсми доръ каіъ пентр пзманти.

§. 38.

Ерзрпца с. дрента с де пзсвине пе локариле, карі дн пстера ачестел патенте треж дн проприетатеа фотилоръ колони нсмаі компете ла домни, днсо нче фотил колони нс маі нотъ паче бітеле доръ пе фндил доминалі.

Данъ че се ва рне ла о парте локари де пзсвине ми се воръ сепра пзрвине де пдзре ми де ствж, се ва овсера тотъ ачеста ми дн привинга ачесторъ пзрді алесе.

§. 39.

Сепараце локари де пзсвине се ва днтрепринде песте тотъ дн оффилъ дн іоте терпореіе (хотеръла) коммунале, дн карі нс с'аі лимпозіт се депоні референде дн'ро фотил домни ми колони доръ дн привинга носсесіанел де пзманти.

§. 40.

Din totalitatea localilor de pășune folosite până acum în comună dntreșă teritoris comunale, се воръ рне пзрвине фотилоръ домни ми се воръ сепра де эле фотилоръ колони, дн месера ствж с. дателі че а ксататъ днаіте де 1848. Днтрепринде се фаве де перзлз пентр ачестел патенте дн проприетатеа дн днтрепринде ачестел патенте дн терпореіе ечеліамі коммуніті с. дн ачеламі хотаръ, ми етсме пентр фотил домни дн проприетатеа нс носсесіане доръ аллодіале, пентр фотил колони дн проприетатеа нс тоталітате носсесіанел де пзманти че тече дн проприетатеа доръ данъ привинга ачестел патенте, ачестел, ка фотилоръ домни, карі дн репринде терпореіе коммунале аз евтж снпсми доминалі, сз ле рсманъ ка проприетате ліберъ чолъ пдгінъ а парте парте дн локари де пзсвине алъ коммунітател.

De пзманти локари де пзсвине, че данъ ачестел днтрепринде о а се рне пентр фотил колони, нс ле-ар фі де ачестел сепре а-шіл цінэ пзмеросело доръ біте ежандж дн педере дателі че а ксататъ дн привинга ачеста ежж ла ежжл 1848, ми депоніа фотил снпсми, пзлз ла ежжл 1848 с'аі ежжратъ де пзсвине де менте, ка атаре, по днтрепринде ачестел патенте, нсмігіт се воръ лса а се ежжра ми деціл днаіте де ачестел пзсвине, ачестел, ка депоніа днтре днтрепринде ми днтре фотил доръ домни нс се ва нотъ міжловіре вр'о днтрепринде пачіфікъ дн привинга тачелі пе каре сз о репринде чел діателі деціл днаіте, ачестел тачелі се ва дефене пе калоа ординаре а ждкертореіе доръ ежжраіал, авжандж дн педере кжтмоса сі пзлз ла ежжл 1848 ми ежжл че се ачестел дн парте локари дн привинга ачеста.

Оккупіріле дн пзсвинеа коммунале днтрепринде днаіте де 1. Іанваріе 1848, нс маі снпсмі обіенті де вр'о пжнсоре. Еар оккупіріле днтрепринде

foglalások iránti panaszok, a közös hasznvételek szabályozása végett ezen nyiltparancs alapján kért tárgyalás alkalmával vagy legfőlebb az urbéri törvénytörvénysek életbeléptetésétől számítható három év alatt bejelentendők, különben azok elenyésznek.

41. §.

A lelkészek számára a kihatandó legelői illetmény hasonlóképi birtokuk arányához képest szabandó ki; csak hogy ezen résznek aránylag csekélyebb birtok vagy annak egészen hiánya mellett is, mindenik egyházi községben a nemegyesült görög szertartásut is ideértve azon helyen, hol az templommal vagy plébániával el van látva, mindég annyinak kell lennie, a mennyit azon közép mérték tesz, melly ugyanazon határban egy külső birtokkal ellátott jobbágy számára rendeltetik. Az iskolatartó számára hasonló illetmény hasítandó ki.

42. §.

A volt jobbágyok számára a főnemlített módon s a föld minőségerei tekintettel kihatott legelő, azoknak a mennyire lehet egy tagban vagy legalább lehetőleg kevés számu részekben adandó ki.

43. §.

A földesuraknak szabadságában áll, legelőrészeit egy közös legelőben hasítottai ki, vagy a mennyire lehetséges azoknak egyéb összes vagy egyéni birtokaikkal egy tagbani kiadását kívánni.

Ugyanezt kívánhatják az egyházi községek is, az őket s az iskolatartókat illető részekre nézve.

44. §.

Mindaddig, míg a legelő közösen használtatik, a politikai hatóságok kötelesek arra ügyelni, hogy legeltetési jogát az 1848 év előtt létezett gyakorlat határain túl egyik fél se terjessze ki aránytalanul a többi jogosítottak kárára.

45. §.

Azon határookban, mellyekben a volt földesur az urbérin kívül belső vagy külső birtokot sem maga, sem curialisták által nem bírt, s a közös legelőjogával eddig sem élt, egyezersmind pedig a fölosztandó közös legelő az illető urbéri bíróságok ítélete szerint olly csekély, hogy a volt jobbágy

meindeweide, welche vor dem 1. Januar 1819 geschehen sind, bilden keinen Gegenstand einer Beschwerde mehr. Seit her geschehene Occupationen sind, in soferne nicht seit her eine Besitzregulirung im Sinne der §§. 4 und 61 dieses Patentes stattgefunden hat, der Gemeindeweide zuzuschlagen, doch müssen die Beschwerden über solche Occupationen bei der zur Regelung gemeinschaftlicher Nutzungen auf Grundlage dieses Patentes ange suchten Verhandlung oder längstens binnen drei Jahren von der Einsetzung der Urbarialgerichte an eingebracht werden, widrigenfalls dieselben erloschen sind.

§. 41.

Den Seelsorgern ist die auszuschreibende Weidegebühr ebenfalls im Verhältnisse ihres Besitzstandes zu bemessen; nur muß dieser Antheil selbst bei einem verhältnißmäßig geringeren Besitze, oder bei gänzlichem Mangel desselben in jeder Kirchengemeinde mit Inbegriff jener des griechisch nicht-unirten Ritus in dem Orte, wo sie mit einer Kirche oder einer Pfarre versehen ist, stets so groß sein, als das Durchschnittmaß beträgt, welches einem mit Extravillan-Gründen versehen gewesenem Unterthan in derselben Gemarkung zuerkannt wird. Dem Schullehrer ist die gleiche Gebühr anzuweisen.

§. 42.

Die auf vorerwähnte Weise und mit billiger Rücksicht auf die Beschaffenheit des Bodens für die gewesenem Unterthanen ausgeschiedene Weide ist denselben, wo es thunlich ist, im Ganzen oder doch in möglich wenigen Antheilen anzuweisen.

§. 43.

Den Grundherren steht es frei, sich ihre Weideantheile als einen gemeinschaftlichen Weide-Complex anweisen zu lassen, oder, so weit es thunlich ist, deren Commassirung mit ihrem sonstigen gesammelten oder individuellen Grundbesitze zu verlangen.

Dasselbe können auch die Kirchengemeinden rücksichtlich der ihnen und den Schullehrern gebührenden Antheile begehren.

§. 44.

So lange noch eine gemeinschaftliche Benützung der Weide stattfindet, haben die politischen Behörden darüber zu wachen, daß kein Theil über die Gränzen des vor dem Jahre 1848 bestandenen Usus sein Weiderecht zum Nachtheile der Mitberechtigten unverhältnißmäßig ausdehne.

§. 45.

In jenen Gemarkungen, in welchen der gewesenene Grundherr außer den Urbarialgründen, weder einen Extravillan- noch einen Intravillan-Grund selbst, oder durch Curialisten besaß, und sich des Rechtes der gemeinschaftlichen Hutweide auch bisher nicht bediente, zugleich auch

plate de atipni dnoke, dekmva dnp'aceu ne ce va fi fiziată vr'o pe glare de posesiune în dnokele §§. 4 mi 61 din actele patente, ce vor fi adaose la prezenta comenzi, și pe planșorile pentru atipni okcipri ce vor fi da la pertratarea cerșit pe temelial actele patente cure pe glarele zăştrătelor komzene, or ce în mială în spe anî dnu konstitiorea triznavalor ştrvarial, kva la din kontra ce vor fi koncedera de ctince.

§. 41.

Accemina mi kompetinga de prezente ce e ce rane pentru preoti c. poni, ce va demestra în propritate în statul posesiunii lor; nmai în prezenta poni klar mi kândă posesiunea mi or fi în propritate mai mică, or eal'ar avé nise o posesiune, dese că fiz în fizicare komunitate vicerioasck, ampuznz în celo de pitală grekonizită vado auctă pită ero vr'o vicoritz or paroxiz, atală de mare, kăš fayo parte mijlocă, ce ce adşdely în aolam teritorie komzene şni foctă kolonă, kare a avită pământuri estravillane. Dacklzat ce va aduceza ačamî vprezente.

§. 42.

Loklal de prezente pntă pentru foctă kolonă în modlal ştrlată mi în drountă ştrareaminte la vnzătao pământal, ce va accemna komiziloră vnde ce poto totă la şni lokă, aš ceală vzină prekăš ce va vtié în pşcelo mai vzină.

§. 43.

Foctiloră domni lo ctă în vort de a fayo ka pşvianilo loră de prezente şni ce accemna ka şni komleş komzeni, aš, prekăš va fi în vstină, a čer kompassarea loră în cealală posesiune ală dnpozar op individuale.

Avencia o potă čero mi komzenele ecclesiastică kăš pentru pşvianilo ce mi ce kadă loră mi dackaliloră.

§. 44.

Pnz kândă prezente ce folosescă dektră totl în komzeni, dretoriele politice vor fi priveria, ka nise o parte că nš'ni dntindă drentală de nekşită fşră de propritate în damnală konpřtamiloră neste mappinile vczală ce a kctată dnainte de añal 1849.

§. 45.

În avelo teritorie komzenal, vnde foctăš do-ană, ačară de şandil ştrvarial, n'a mai posesiō dăš nise pământă estravillană, nise intravillană, nise eală dnozmî nise prin kşriactă, anol pnz akzm nš c'a folocită nise de drentală prezente komzene, mi totă deodată, dnu şantinga triznaval-

meghívántatott vonó marhái részére sem ad elegendő elemezt, a föllállított szabály alul kivétel tétetik, s a földesur a legelőrészek kihasításánál kihasználhatik.

46. §.

Viszont a jobbágyoknak sincs igényük a legelőrészek kihasítására olly határokokban, mellyekben az udvaron és réteken kívül, azoknak tilalmazása időpontjáig, ezelőtt sem léteztek legelők.

47. §.

Ott, hol a volt jobbágyokat az 1848 év előtt az erdő közös használata illette, vagy hol ők a fahasísi jog törvényes gyakorlatában voltak, számukra a helyett rendszerint megfelelő rész hasíthatatik ki az eddig közösen használt, vagy az ő feizási jogokkal terhelt erdőből.

A fönmaradó erdőter, a földesurnak korlátlan tulajdonul marad.

Mindegyik felet a számára kihasított erdőrészen, az erdőrendőrségi szabályok megtartása mellett, minden erdei haszonvételekre korlátlan jog illeti.

Ezen rendelet az egyes jobbágyok vagy egész községek számára már kihasított erdőkre nézve is szabályul szolgál.

Ha az egykori földesuraság az erdők elkülönzésénél magának egyes haszonvételeket fön tartott, a volt jobbágyok kötelesek, a fön tartott haszonvételeket ezen nyiltparancs II. szakának rendelteihez képest megváltani.

48. §.

A volt jobbágyok számára kihasítandó erdő rész területe, ha a kihasítást a földesur vagy a volt jobbágyok nagyobb része kívánja, s ha azt semmi különös nehézség nem gátolja, rendszerint szabad egyezkedés útján határozandó meg; ha az egyezés barátságos uton létre nem jön, az az urbéri törvényszék ítélete által lesz megállapítandó. Az urbéri törvényszékek e végre kötelesek, mindenek előtt a volt jobbágyokat törvényesen illető haszonvételeknek s viszontszolgáltatóknak mivoltát ki nyomozni, továbbá szakértők meghívása mellett a kitűdött illetek fedezésére meghívántató erdőter, tekintettel a helyviszonyokra s különösen az erdőknek minőségére és termési képességére, meghatározni.

E részben azonban azon elv tartandó szem

nach dem Urtheile der betreffenden Urbarialgerichte, die aufzutheilende gemeinschaftliche Hutweide so gering ist, daß sie daselbst der Erhaltung des, dem gewesenen Unterthanen erforderlichen Zugviehes nicht zu genügen vermag, kann von der aufgestellten allgemeinen Regel eine Ausnahme gemacht, und der gewesene Grundherr bei der Ausschcheidung der Weideantheile ausgeschlossen werden.

§. 46.

Andererseits haben auch die Unterthanen keinen Anspruch auf die Ausschcheidung eines Weideantheiles in den Gemarkungen, wo außer der Brache und den Wiesen, bis zum Zeitpunkte des Verbotes derselben, auch ehemals keine anderen Weidegründe bestanden haben.

§. 47.

Dort, wo die Mitbenützung des Waldes den einfamiligen Unterthanen vor dem Jahre 1848 bestand, oder sie im gesetzlichen Gebrauche des Holzungsrechtes waren, kann ihnen statt dessen in der Regel ein entsprechender Antheil aus dem bisher gemeinschaftlich benützten, oder mit ihren Holzungsrechten behafteten Walde ausgeschieden werden.

Die übrig bleibende Waldfläche verbleibt dem Grundherrn als sein unbeschränktes Eigenthum.

Jedem Theile gebührt in dem für seine Rechnung ausgeschiedenen Waldantheile unter Beobachtung der forstpolizeilichen Vorschriften das ausschließende Recht auf alle Waldungen.

Diese Bestimmung gilt auch rückwärts für einzelne Unterthanen oder für ganze Gemeinden bereits abgetheilten Waldnutzungen.

Hat sich die ehemalige Grundherrschaft bei der Absonderung der Waldungen einzelne Nutzungen vorbehalten, so sind die gewesenen Unterthanen gehalten, die vorbehaltenen Nutzungen nach den Bestimmungen des II. Abschnittes dieses Patentes abzuzinsen.

§. 48.

Das Flächenmaß der für die gewesenen Unterthanen auszuschneidenden Waldantheile ist, wenn der Grundherr oder die Mehrheit der vormaligen Unterthanen die Ausschcheidung wünschen, und keine besonderen Anstände dagegen obwalten, in der Regel durch ein freiwilliges Uebereinkommen zu bestimmen; kann ein solches im gültlichen Wege nicht erzielt werden, so ist dasselbe durch Ausspruch der Urbarialgerichte zu bewerkstelligen. Die Urbarialgerichte haben zu diesem Ende vor Allem den Umfang der, den gewesenen Unterthanen gesetzlich gebührenden Nutzungen und der Gegenleistungen zu erheben, dann mit Zuziehung von Sachverständigen die, zu der Bedeckung der ermittelten Gebühr erforderliche Waldfläche, mit Rücksicht auf die örtlichen Verhältnisse, insbesondere auf die Beschaffenheit und Erträgnisfähigkeit des Waldes, festzusetzen.

Hiebei ist jedoch der Grundsatz festzuhalten,

делоръ зрваріалі, локзлѣ де прѣсчлѣне коммунъ че ар фи а се динърци, е атлѣ де микѣ, дикѣ съ нѣ ажжнѣ пентрѣ цинереа вителорѣ де карі аз ліпѣ фостіі колоні, — аколо се поѣ фаче есчелѣне дела регла динъраре, ші ла аллереа прѣрѣнлорѣ де прѣсчлѣне фостлѣ домнѣ поте рѣмѣне пе делътрі.

§. 46.

De altz parte nice fociil koloni nē potē pretinde a li se rne prēcise de prēcise n aчелo teritorie kommunali, znde, афаръ де арпіі несемипагі (огоръ) ші де лівезі пѣрѣ кѣндѣ се опрескѣ, н'азъ фостѣ nice мал днаинте алте локзрї де прѣсчлѣне.

§. 47.

Аколо, знде фостлорѣ сзуншї ле компетеа конфолосіреа де прѣдѣре днаинте де 1848, ор се афѣлѣ дн зсаре лецітѣ а дрепѣлѣ де лемнѣрїтѣ, дн локѣ де ачѣаста лі се поѣ рне о прѣчлѣне крресчнзетѣре дн прѣдѣреа, де каре се фолосіонѣ дн коммунѣ, ор де каре о лератѣ дрепѣлѣ лорѣ де лемнѣрїтѣ.

Чоалатъ parte de прѣдѣре рѣмѣне аноі фостлѣ домнѣ ка о деплѣнъ а сеа пропрїетате.

Фїзѣрѣі прѣрїі компетеа дн прѣрїснеа, че с'а рнѣтѣ пе нѣтеле еї, дрепѣтѣ есклѣсївѣ ла верче фолосіреа де прѣдѣре, овсервандѣ нѣмал прескрїпте ле полїціеї селвазе.

Ачѣсте дїсчсѣчїонї аз нѣтере шї дн прївїнда прѣрїлорѣ де прѣдѣре, че се афѣлѣ де мал днаинте сепарате пентрѣ знїі дїнѣре колонї, ор пентрѣ коммунїтѣрї днѣре.

Декѣтва ла сепарареа прѣрїснїлорѣ де прѣдѣре фостлѣ домнѣ 'шї-а ресерватѣ оре карї фолосїрї, фостїі сзуншї сѣнтѣ делорї а ресчнпѣра ачѣсте фолосе ресервате, днз дїсчсѣчїонїе дн Сепч. II. а ачѣстеї патенте.

§. 48.

Ectincїнеа прѣрїснїлорѣ де прѣдѣре че сѣнтѣ а се рне пентрѣ фостїі колонї, деакъ сѣлѣ маїорїтатеа ачѣсторѣ дн зрѣлѣ, сѣлѣ домнѣлѣ чере сепарареа ачѣаста, шї деакъ нѣ се опнѣнѣ педече снѣціалї, се ва детерміна де реглѣ прїн днвоїре пачїфікѣ; сар' непѣндѣсче фаче атаре днвоїре, се ва детерміна прїн сѣнтїнга трївнлелорѣ зрваріалї. Снре ачѣстѣ снѣнѣ, жедекторїеле ачѣсте ворѣ констата мал днтѣлѣ катїмеа зсѣфрнзлѣлѣ че компетеа днз леде фостлорѣ колонї шї катїмеа контрапрѣсчлѣнїлорѣ, аноі кїзмѣндѣ оменї прїчелѣторї ва детерміна еctincїнеа де прѣдѣре че е делїнѣ снре аккоперїреа компетїнѣлѣ верїфікате, днсе лѣндѣ а мїнѣ ла патѣра шї продсубїтатеа с. знѣтатеа прѣдѣрї.

Днѣрѣ ачѣаста се ва цїно де реглѣ, ка пентрѣ

előtt, hogy rendszerint olly volt jobbágy számára, ki az 1819—20 évben, az 1-ső osztályban összeirt helységekben 6 hold, a 2-dik osztályban összeirt helységekben 9 hold, a 3-dik és 4-dik osztályban összeirt helységekben 11 hold urbéri földet bir, $1\frac{1}{2}$ holdnál csekélyebb, s 6 holdnál nagyobb tér — holdját 1600 négyszögölével számítva — nem szabhatik. Csupán ott, hol a helyviszonyokhoz képest ezen mérték mellett az eddigi törvényes haszonvétele többé el nem érhető, vagy hol a jobbágyok a faeladási jognak gyakorlatában voltak, szabad kivételképen nagyobb mértéket, de semmi esetben sem 9 holdon fölül — holdját 1600 négyszögölével számítva — határozni.

Egyébiránt az illetőség $1\frac{1}{2}$ holdnál — holdját 1600 négyszögölével számítva — csekélyebb mértékre is leszállíthatatik, ha a jobbágyok eddigi törvényes faizása olly csekély volt, hogy azon mennyiség folytonos megnyerésére $1\frac{1}{2}$ holdnyi erdőter nem kívántatik.

Azon jobbágyok, kik az urbéri földeknek főnebbemlített közép mértékét nem bírják, külső birtokuknak azon közép mértékhez aránya szerint kiszabandó erdőrészt kapnak. Végre azon jobbágyok, kiknek csupán házuk és belső birtokuk volt, külső birtokuk pedig nincs, az ugyanazon községben megállapított erdő rész mértékének nyolczad részét kapják, a mennyiben eddigi törvényes haszonvételeikhez képest csupán csekélyebb, vagy a külső birtokuk főnebb elősorolt teljes közép mértékével ellátott volt jobbágy törvényes járandóságához aránylag nagyobb, azonban mindég az ezen szakaszban megállapított maximum határán belül szabandó illetményre nincs igényök.

Továbbá ügyelni kell arra, hogy a jobbágyok számára olly erdőrészek hasíthatassanak ki, mellyek a faizás folytonos gyakorlására alkalmasak legyenek.

49. §.

A lelkészek és iskolatartók, a nemegyesült görög szertartásukat is ideértve, ott, hol őket eddig faizás illette, s hol az erdőrészek kihatása megtörténik, illetőségre nézve a jobbágyokkal egyenlőnek tekintendők, még pedig az elsőbbség számára, a mennyiben más egyezés nem létezik, ugyanazon illetmény, mint a 48. §-ban kijelölt mértékű birtokkal ellátott jobbágy számára, az utóbbiak számára pedig annak fele hasítható ki.

50. §.

Az ezen határozatok folytán a volt jobbágyok számára kihatandó erdő rész községerdő gyanánt kezelendő, s gazdálkodása az illyes erdőkre nézve fönálló vagy még kibocsátandó szabályok szerint a politikai hatóságok fölügyelete alatt gyakorlandó.

Das in der Regel für einen gewissen Unterthan, der in den, im Jahre 1819/20, in der 1. Classe conscribirten Orten 6 Joch, in den in der 2. Classe conscribirten Orten 9 Joch, in den in der 3. und 4. Classe conscribirten Orten 11 Joch an Urbarialgründen besitzt, keine geringere Fläche als $1\frac{1}{2}$ Joch, und keine größere als 6 Joch — das Joch zu 1600 Quadratflastern gerechnet — bestimmt werden dürfte. Nur dort, wo nach den örtlichen Verhältnissen mit diesem Ausmaße nicht mehr die bisherige gesetzliche Nutzung gewonnen würde, oder, wo die Unterthanen das Recht, Holz zu verkaufen, geübt haben, kann ausnahmsweise ein größeres Ausmaß, in keinem Falle jedoch über 9 Joch zu 1600 Quadratflastern bewilliget werden.

Es kann übrigens auf ein geringeres Ausmaß als $1\frac{1}{2}$ Joch zu 1600 Quadratflastern abgegangen werden, wenn die bisherige gesetzliche Holznutzung des Unterthans so gering war, daß zur nachhaltigen Erzeugung dieses Holzquantums eine Waldfläche von $1\frac{1}{2}$ Jochen nicht erforderlich ist.

Unterthanen, welche das obenwähnte durchschnittliche Ausmaß an Urbarialgründen nicht besitzen, erhalten einen im Verhältnisse ihrer äußeren Gründe zu jenem durchschnittlichen Ausmaße zu bemessenden Waldantheil. Jene gewissen Unterthanen endlich, welche nur mit Haus- und Intravillan-Gründen versehen waren, Extravillan-Gründe aber nicht besitzen, erhalten den achten Theil des, in derselben Gemeinde festgesetzten Waldantheils-Ausmaßes, falls sie nicht nach Maßgabe ihrer bisherigen gesetzlichen Nutzungen nur auf eine geringere, oder im Verhältnisse zu den gesetzlichen Bezügen eines mit dem obangeführten vollen durchschnittlichen Ausmaße an Extravillan-Gründen versehen gewesenen Unterthans auf eine größere, stets jedoch innerhalb des in diesem Paragraphen festgesetzten Maximums zu bemessende Gebühr Anspruch haben.

Ferner ist darauf zu achten, daß die für die Unterthanen ausgeschiedenen Waldantheile so beschaffen seien, daß eine nachhaltige Holznutzung darin stattfinden kann.

§. 49.

Die Seelsorger und Schullehrer, mit Einschluß jener des griechisch-nicht-unirten Ritus, sind dort, wo ihnen eine Waldnutzung bisher gebührte, und wo die Auscheidung von Waldantheilen stattfindet, hinsichtlich ihrer Competenzen den Unterthanen gleich zu halten, und zwar für Erstere, soweit nicht eine andere Uebereinkunft besteht, ist die nämliche Gebühr, wie für einen Unterthan, der mit dem im §. 48. bezeichneten Ausmaße besiztet war, für Letztere die Hälfte derselben auszuscheiden.

§. 50.

Der in Folge dieser Bestimmungen für die gewissen Unterthanen auszuscheidende Waldantheil ist als Gemeinewald zu behandeln, und nach den für solche Wälder bestehenden, oder noch zu erlassenden Vorschriften unter der Aufsicht der politischen Behörden zu bewirtschaften.

анъ фотис колонъ, каре дн локрпие конскрпие дн амл 1819—20 дн класа I. поседб 6 жгъре, дн чело дн конскрпие дн класа II. 9 жгъре, ми дн чело дн III ми IV клась 11 жгъре, де пьмантс ервара, нз се ва нотб детерминаре естинелне де пьдпре мал микъ де 1 жгърѣ ми $\frac{1}{2}$ ми нсмап маре де 6 жгъре, жгърпкъ де класе 1600 етану. пьтраул. Нсмап акою, гндс дсз пьфопингеле локалл нз месэра атоаста нз с'ар мал нотб трапа фолосккъ лсгало де пьнъ аксм, оп гндс фотис сьманул аз прпалкатс дренткъ де а вндс лсман, се нотб кончедс прпн есчелнелне о естинелне мал маре, днсе нто де кзм посто 9 жгъре, де класе 1600 ет. пьр.

Ното днсе сь се доо ми о к'амс мал микъ де 1 жгърѣ ми $\frac{1}{2}$, жгъ. де класе 1600 ет. пьр, деакъ чса де пьнъ аксм фолосккъ лсгало а фотис колонъ, а фотис асча де пьнъ, днрпкъ саре а продэно пьдпреа тотлснн асчелъ к'амс де лсман, нз се чсрв естинелне де 1 жгъ. ми $\frac{1}{2}$.

Колонил карл нз поседбс арпата мал есчс к'амс миклоуиз де фсндл ервара, ворѣ кьнлс пьрчелнс де пьлсрв дн пропьрт'снса фандарѣ лорѣ ервара, кьрѣ ачса месэрѣ миклоуиз. Еп' ачса днтра фотил колонл, крпл асчс нсмап нсчс ми фсдл интравиллн, нз ми фсдл есчавиллн, ворѣ кьнлс а онта парѣ дн месэра пьрчелнл де пьдпре детерминалѣ дн асчсул коммунитате, дсксма дсз фолосккв лорѣ чса де пьнъ аксм лсгала нз ворѣ анс дронтс нсмап лл о к'амс мал микъ, оп ла мал маре дн пропьрт'снс нз коммунгало лсгала ало гнсл фотис колонъ че гсчс пь дснлнл нсмап мал есчс к'амс миклоуиз де фсндл есчавиллн, — каре днсе се ва дсмэсра тотлснн нсмап дсз максималс дсфинтс дн асчелс §.

Мал днколо се ва днрпкѣ, ка пьрчелнлс де пьдпре рсало нентрѣ фотил колонл сь ф'с де ачса вьн'ато, ка неконтентс сь-ул аиз дн сас лсманодо чело де ачсз.

§. 49.

Преоул ми даскалѣ, днпропнъ нз чел де пьлсз греко-незнѣ, се ворѣ концидара дн прпелнл коммунгел лорѣ днлокамл ка фотил колонл аколо, гндс ле компетса ачелсра пьнъ аксм дрентс де лсманпкъ, ми гндс се фаче а лсгерепа пьрчелнл лорѣ де пьдпре, ми асчме нентрѣ чел днтелс (преоул), дсксма нз есчелс пр'о аиз днсоиарѣ, се ва рснв асчсул пьрчелнлс ка ми нентрѣ анс колонъ че асча к'амс днсчелнл дн §. 48, сар' нентрѣ чел дн рпмъ (даскал) жсмантатс дн-са.

§. 50.

Партеа де пьдпре, че дснъ асчелс днсчелсвал е а се ссара нентрѣ фотил сьманул, се ва трапа ка пьдпре коммунале, ми се ва адмнцптра сьс прпверсареа дренторидорѣ политиче, дсз перлзмнтелъ че ксчл оп се ворѣ пьалка нентрѣ аспл пьдспл.

A községerdőkbe, a lőkészek és iskolatanítók számára kihasítandó erdőrészek is befoglalandók, s ennél fogva részökre a község által az illető famenyiség kiszolgáltatandó.

§. 51.

A körülményekhez képest s hol a viszonyoknál fogva tanácsosabbnak mutatkozik, az erdő föl-osztása helyett a jogos erdei hasznóvétel az illető erdőből meghatározott évenkénti failletményé át-változtatandó, kellő módon kitudandó s a kiszolgál-ítás módja és ideje megállapítandó.

§. 52.

Az erdei hasznóvételek végző rendezéseig vagy az erdőrészek kihasításaig, a jobbágyság eddigi hasznóvételeikben olly módon s olly kiterjedésben, mint ők azoknak gyakorlására az 1848 év előtt jo-gosítva voltak, az erdőrendtartásban s a fönálló erdei rendőrségi szabályokban foglalt határozatok megtartása mellett, megmaradnak. Epenugy a job-bágyság által teljesítendő viszonzszolgáltatások is fönartatnak; ezek azonban megválthatók.

§. 53.

Mintán a jobbágyság urbéri birtokán létező épü-letek azoknak teljes tulajdonává váltak, ennél fogva ők jövődre a földesurtól az épületeknek ingyeni kiszolgáltatását, vagy a laképületek kijavítását többé nem követelhetik.

§. 54.

Az egykori földesurak s a volt jobbágyság ki-vánata folytán, az utóbbiaknak eddigelő engedett nádlási hasznóvétel szabad egyezkedés, vagy az ur-béri törvényszékek ítéllete által akkép szabályoztat-hatik, hogy ezért a volt jobbágyság számára addig, mig a nádas kiszáradása magától bo nem követke-zik, vagy mesterségesen nem eszközöltetett, éven-ként, vagy meghatározott mennyiségű nád szolgál-tassék, vagy a törvényesen járó nádszükséglet fe-lesése végelt, a nádasból meghatározott nagyságu nád jelöltessék ki, avvagy végre pénzváltság vagy kölönbeni egyenérték (Acquivalent) adassék.

Ennél a földesur a volt jobbágyság és lakókak részéről ők illető viszonzszolgáltatokat számba veheti.

A volt jobbágyságnak azonban jogában áll, ezen viszonzszolgáltatást, mig magának a nádfárandóság-nak szabályozása bekövetkezik, pénzben megváltani.

Ha a nádasnak egy bizonyos része a közsé-geknek, vagy egyes jobbágyságnak telkeik után az őknek illető urbéri földeken felül s kizáró használá-tukra átengedetett, az teljes tulajdonu ká válik. Az ezeken fekvő adózások ezen nyilatparancs II. szakához képest megválthatók.

In den Gemeinewald sind auch die, für die Seelforger und Schullehrer ausgeföhlenen Waldantheile einzubeziehen, und ist ihnen von der Gemeinde das gebührende Holzquantum zu verabfolgen.

§. 51.

Nach Umständen, und wo die Verhältnisse es rathlich darstellen, soll statt der Waldtheilung die berechtigte Waldnutzung in eine fixe jährliche Holzgebühr aus dem betreffenden Walde umgestaltet, in entsprechender Weise ausgemittelt und die Art und Zeit des Bezuges festgestellt werden.

§. 52.

Bis eine definitive Regelung der Waldnutzungen oder die Ausscheidung der Waldantheile erfolgt ist, bleiben die Unterthanen im Genuße ihrer bisherigen Nutzungen in der Art und in dem Umfange, wie sie dieselben vor dem Jahre 1818 auszuüben berechtigt waren, mit Beobach-tung der in der Waldordnung und den bestehenden forstpolizeilichen Vorschriften enthaltenen Bestimmungen. Ebenso werden die den Unter-thanen obliegenden Gegenleistungen aufrecht er-halten; dieselben sind jedoch ablösbar.

§. 53.

Da die Gebäude, welche sich auf dem Urbartalbe-sitze der Unterthanen befinden, in ihr volles Eigenthum übergegangen sind, so können sie in Zukunft von dem Grundherren eine unentgeltliche Abgabe von Bauholz, oder die Ausbesserung der Wohngebäude nicht mehr fordern.

§. 54.

Auf Verlangen der Grundherren, oder der Unterthanen kann die, den letzteren bisher ein-geräumte Rohrnutzung durch freiwilliges Ueber-einkommen, oder durch Auspruch der Urbartal-gerichte dahin geregelt werden, daß dafür den gewesenen Unterthanen, in solange die Trocken-legung des Rohrgrundes nicht von selbst erfolgt, oder künstlich bewirkt wurde, entweder eine be-stimmte Menge Rohres jährlich verabfolgt, oder ein bestimmtes Flächenmaß des Rohrgrundes zur Gewinnung des gebührenden Rohrbedarfes bezeichnet, oder endlich eine Ablösung im Gelde, oder ein sonstiges Aequivalent gegeben werde.

Dabei kann der Grundherr die ihn von den gewesenen Unterthanen und Inwohnern gebüh-rende Gegenleistung in Rechnung bringen.

Die gewesenen Unterthanen sind jedoch be-rechtigt, diese Gegenleistung, bis die Regelung des Rohrbezuges selbst erfolgt, im Gelde zu re-luiren.

Wo ein gewisser Theil des Rohrgrundes den Gemeinden, oder einzelnen Unterthanen nach ihren Ansprüchen über die gebührenden Urbartalgründe und zu ihrem ausschließlichen Ge-brauche angewiesen wurde, geht derselbe in ihr volles Eigenthum über. Die hierauf haftenden Verbindlichkeiten sind nach Maßgabe des II. Abschnittes dieses Patentgesetzes ablösbar.

Къ нѣдѣле коммунале се ворѣ дѣшезна ми нѣрѣзнале пѣнте пентр поул ми даскал, ми ком-мунитатеале ва да кѣтмеа де лемне че ли се гѣде.

§. 51.

Дѣшъ дѣшезна нѣрѣзна ми гѣде реферингеле порѣ аррѣта къ о май вине, дѣ локѣ де а дѣшезна нѣ-дѣле, дрентсѣ де а се фолоси де оа се ва транс-форма дѣтр о комметингѣ анзале де лемне дѣн респент ва нѣдѣле, кѣре комметингѣ се ва фѣуса пентр тотѣдѣзна дѣн молѣ кѣреспондеторѣ, ми се ва детермина ми модзѣ ми тѣмпѣлѣ кѣндѣ съ се деа.

§. 52.

Нѣшъ ла definitiva рѣгѣларе а зсѣфрѣнтѣлѣ де нѣдѣле, ор нѣшъ ла сепарагѣа нѣрѣзналорѣ де нѣдѣле, фотѣл колони се ворѣ вѣкѣра де ачѣтѣ зсѣфрѣнтѣ дѣн модзѣ ми дѣн кѣтмеа, кѣм адѣнтѣ дрентѣ нѣшъ ла 1848, осервѣндѣ дѣцѣсѣвѣнѣле кѣнпрѣнсе дѣн рѣгѣлѣмѣнтѣлѣ сѣлѣнтѣ ми дѣн нор-мативеле полициѣ де нѣдѣлѣ. Асѣмина рѣмѣнтѣ дѣн нѣтере ми контра прѣстѣчѣнѣле че кѣдѣ асѣнра колонилорѣ; ачѣте дѣнсе сѣнтѣ рѣскѣмпѣрѣре.

§. 53.

Фѣндѣкѣ edificѣиеле че се афѣлѣ не носсе-ѣзнае зѣвѣрѣале а колонилорѣ, аѣ трѣкѣтѣ дѣн де-пѣина лорѣ проприѣтате, ел не мѣл поѣш ѣретинде де аѣл дѣнѣнте д-ла фотѣл домнѣ а ли се да гра-ѣче лемне де конѣрѣнтѣ, ор а ли се рѣпара edificѣ-ѣиеле.

§. 54.

Дрентсѣлѣ че аѣ авѣнтѣ нѣшъ зѣкѣм фотѣл колони де а се фолосѣ де сѣфѣ с. трѣотѣ, дѣшъ черѣреа лорѣ ор а фотѣлорѣ домнѣ се нѣте рѣгѣла прѣн лѣверѣ дѣвоѣвалѣ ор прѣн сѣнтѣнга трѣзналорѣ зрѣварѣал аѣфѣлѣ, кѣ нѣшъ кѣндѣ локѣлѣ де сѣфѣ не сѣкѣ де сѣне, ор не се сѣкѣ дѣн адѣнѣ, съ се деа фотѣлорѣ колони сѣвѣ о кѣтмеа дѣтерминѣлѣ де локѣ къ сѣфѣ, дѣн кѣре съ 'ми кѣнѣте сѣфѣлѣ де кѣре аѣ лѣнѣ ми ле комѣ те, ор о сѣнтѣ де ванѣ кѣ прѣѣ де рѣскѣмпѣрѣре, ор аѣчѣва де ачѣвѣнтѣ валѣре.

Ла ачѣвѣта фотѣлѣ домнѣ ва нѣте съ-ми сѣкѣдѣ контрпрѣстѣчѣнѣле, че-'и комметѣлѣ дѣла фотѣл колони ми сѣнтѣлѣ локѣлорѣ.

Ансе фотѣл колони аѣ дрентсѣлѣ де а-'ми рѣ-скѣмѣа с. рѣлѣи дѣн ванѣ ачѣвѣтѣ контрпрѣстѣчѣнѣе, аѣшъ се ва рѣгѣла дѣнсамѣ комметѣнга де сѣфѣ.

Аколо, гѣде коммунѣлѣлорѣ, ор знопа дѣнтрѣ колони с'а фотѣл асѣмнатѣ о пѣрте де локѣ къ сѣфѣ, дѣшъ сѣсѣнѣале лорѣ, нѣсте фѣндѣ зрѣварѣал ѣл де комметѣлѣ, ми нѣмѣл сѣрѣ зсѣлѣ лорѣ про-прѣтѣ, ачѣа пѣрте трѣѣе дѣн депѣина лорѣ проприѣ-тате. Дѣрѣло дѣнпрѣзнѣте къ ачѣвѣта сѣнтѣ рѣ-скѣмпѣрѣре дѣшъ сѣнѣ II. дѣн ачѣвѣтѣ патѣнтѣ.

55. §.

Az 52 és 54 §§-ban említett viszonzolgáltatások ideiglenes megváltásának ezen nyiltparancs II. szakának határozatai szerint kell történnie.

56. §.

Azon községekben, melyekben eddig a tagosítás (Commassatio) alkalmával a községi földek elosztása, vagy más okból az erdő vagy legelő kihalása megtörtént, a már végbement birtokelkülönzések erejökben meghagyatnak.

Hatodik Szak.

A tagosításról és a birtokok új fölosztásáról.

57. §.

A tagosítás (a földbirtok összesítése és új fölosztása) iránti tárgyalás, azon határookban, melyekben az már megindított, lehető gyorsasággal ezen nyiltparancs határozatai szerint befejezendő.

58. §.

Azon határookra nézve, melyekben a tagosítás e illetőleg a volt földesur birtokának a volt jobbágyokétól s ez utóbbiak birtokainak egymástól elkülönzése még meg nem indított, mind a volt földesuraknak, mind pedig a volt jobbágyoknak is szabadságában álland, egy közbirtóvony által megállapítandó határidő alatt annak megindítását az ezen nyiltparancs értelmében fölláktandó urbéri törvényszékek előtt szorgalmazni.

59. §.

Az urbéri törvényszék a tagosítást csak azon esetben fogja megengedni, ha abba vagy minden érdekeltek beleegyeztek, vagy pedig ha a tagosítást kérő földesurak avagy jobbágyok földbirtoka a határok területének legalább is két harmadrészt foglalja magában.

60. §.

Ott, hol a tagosítás megindittatik, egyszersmind ha lehetséges, a közös legelő elkülönzése s az erdei haszonvételek szabályozása is, ezen nyiltparancs megelőző szakának határozatai szerint eszakhzlandó.

61. §.

A jobbágyok külső birtoka, a mennyire lehet egy tagban, vagy legalább dülönként (fordulónként) összesítendő, s a földesur majorsági birtokaitól mindencetre akkép elkülönzendő, hogy az elsőbkek számára kiadandó egész volt jobbágyi birtok, a ki-

§. 55.

Die zeitweilige Ablösung der in den §§. 52 und 54 erwähnten Gegenleistungen hat nach den Bestimmungen des II. Abschnittes dieses Patentgesetzes zu geschehen.

§. 56.

In jenen Ortschaften, wo bisher bei Gelegenheit einer Commassation, Auftheilung der Gemeindegrenze, oder aus einem anderen Anlasse eine Wald- oder Weide-Auscheidung stattgefunden hat, werden die bereits vollzogenen Besitzabänderungen in Kraft belassen.

Sechster Abschnitt.

Von der Commassation und neuer Auftheilung der Besitzthümer.

§. 57.

Die Verhandlung über die Commassation (Zusammenlegung und neue Auftheilung der Grundstücke) ist in jenen Gemarkungen, in welchen dieselbe bereits begonnen wurde, mit thunlichster Beschleunigung nach den Bestimmungen des gegenwärtigen Patentgesetzes durchzuführen.

§. 58.

Rücksichtlich jener Gemarkungen, in welchen die Commassation und rücksichtlich der Auscheidung des Besitzes der ehemaligen Grundherren von jenen der gewesenen Unterthanen und der Besitzthümer der Letzteren unter einander bisher noch nicht eingeleitet wurde, ist es sowohl den ehemaligen Grundherren, als den gewesenen Unterthanen freigestellt, innerhalb einer Frist, welche durch öffentliche Kundmachung bestimmt werden wird, die Vornahme derselben bei den im Sinne des gegenwärtigen Patentgesetzes aufzustellenden Urbarialgerichten nachzusuchen.

§. 59.

Das Urbarialgericht wird die Commassation nur dann bewilligen, wenn entweder alle Betheiligte damit einverstanden sind, oder, wenn der Grundbesitz derjenigen Grundherren oder Unterthanen, welche die Commassation verlangen, wenigstens zwei Drittheile des Flächenmaßes der Gemarkungen umfaßt.

§. 60.

Wo die Commassation vorgenommen wird, ist zugleich nach Thunlichkeit die Absonderung der gemeinschaftlichen Hutweide und die Regelung der Waldnutzungen nach den Bestimmungen des vorhergehenden Abschnittes dieses Patentgesetzes durchzuführen.

§. 61.

Der äußere Grundbesitz der Unterthanen ist, wo möglich, in einem Theile, oder doch stufenweise zu commassiren, und von den Allodialtoren der Grundherren jedenfalls in der Art abzusondern, daß der für Erstere hinausgebende

§. 55.

Реконструкция временно а контрпективна-доръ меморате хн §§. 52 ми 54 се ва фате дая дичасочиснаго дин а II. Сочисно а ачестел патента.

§. 56.

Ан ачело локри, знде из оквасиса коммассациел, а хмисриел фендилогъ коммиснаи, оп дин аазъ кавсъ с'а фектис ми пълъ аким пр'о лопере с. а мепере де пьдере оп де локъ де пьсчлене, сепарриле де поссесисне, карл аз апикатъ а се ефенте, ретманъ хн лопере.

Сочисно а шесеа.

De commassatio mi noza реприре а поссесиилогъ.

§. 57.

Перпентанса деепре коммассаре (хмисриена-роа ми хмисриена дин ноъ а пьмисрилогъ) се ва хндепани фактис се на нотел маи исте дая дичасочиснаго ачестел патенте, хн тотел териториеле коммиснаи, знде се афелъ хичесист.

§. 58.

Ан териториеле коммиснаи, знде пълъ аким хикъ пь с'а хичесист коммассареа, ми рецентиво сепарареа поссесиснаи фотилоръ домни де а фотилоръ колони, ирекми ми а ачестора хнтре сина, аз воиз ми фотил колони ми фотил домни де а чепе хнтрепириндерос ол ла ждекьториеле хрбариаи че се воръ инклизи хн хнделесалъ ачестел патенте, — хнтр'онд терминъ че се ва да хн кинпосинга пь-вликъ.

§. 59.

Тризмалалъ хрбариаи на кончеле коммассареа пьмаи атенчл, кандъ соел тогл интересацил с'аз хнпоитъ ла ачесте, селъ поссесиснеа домнилогъ оп а колонилогъ, че черъ коммассареа, фате челъ пьгинъ доъ треимл дин естиниснеа териториелогъ коммиснаи.

§. 60.

Знде се хнтрепириндо коммассареа, аколо се ва ефентеа дая пьгинъ тотдеодатъ ми сепарареа локзали коммиснъ де пьсчлене ми перзареа лемисрипизали, дая дичасочиснаго дин сачиснеа пьредидинте дин ачестел патенте.

§. 61.

Поссесиснеа де пьмантис естерпъ а колонилогъ се ва коммасса знде се ноте хнтр'о пьриисне, аз челъ пьгинъ дая камул, ми се ва сепара ла тотъ хнтжмилареа декьтръ аллодиатреле домнилогъ асифалъ, ва хнтреара поссесисне че ера маи хнаинте

hasítás előtt birt illetményekkel, azoknak mind területe, mind pedig minősége tekintetében teljesen egyenlő legyen, ott, hol ez lehetetlen, a föld minősége s kiterjedése közötti méltányos kiegyenlítés akkép eszélendő, hogy a mi a kiterjedésből hiányzik, a minőség által és megfordítva pótoltsék.

§. 62.

A szükséges szeker- és gyalogutak, nemkülönben azok, melyek a marhahatásra vezetnek, részül senkinek sem tudandók be, hanem a számitásból kihagyandók. Ép oly kevésbé számíthatnak be a hasznavehetetlen s a rendes mezői munkáram nem alkalmas és a telekadó alá nem vetett földek is.

§. 63.

Ott, hol olly közbirtokosságok (Compossessoratus) léteznek, melyekben a földbirtok arányos kihasítása még meg nem történt, s hol az ezen és a megelőző szakokban említett birtokszabályozások létesítése forog kérdésben, az urbéri törvényszék mindenképp előt egyezkedés útján a közbirtokosok közötti egyetértést köteles megkíséríteni, s annak utánna a megegyezés alapján az egyéni birtokok kihasítását eszközölni.

Ha ezen egyetértés nem sikerül, az urbéri törvényszék a do'og mibenlétének megfelelő ideiglenes intézkedést tegyen, s hivatali működését ehhez képest teljesítse, a birtokok kihasítása iránt a földesurak között felforgó kérdések érdemleges elintézését pedig a rendes törvény útjára utasítsa.

Hetedik Szak.

A birtokbeli viszonyok szabályozására rendelt törvényszékekről.

§. 64.

Az ezen nyilatkozási V. és VI. szakai alapján a birtokbeli viszonyok szabályozás körüli eljárás különös törvényszékekre ruháztatik, s az alább kijelölt lépcsőnkénti ut állapittatik meg.

Első bíróságként urbéri törvényszékek állittatnak föl, melyeknek rendszerint egy előlülből s legalább is két ülőlülből kell állaniok.

Másodbíróságként Nagy-Szebenben egy előlülül s a helytartóság és a földtörvényszék tagjaiból álló urbéri földtörvényszék; s harmadbíróságként Bécsben egy előlülül, s a belügyminiszterum és a legfőbb törvényszék tagjaiból alkotott urbéri legfőbb törvényszék létezend.

ganze ehemals unterthänige Besitz den vor der Auscheidung besseren Gehühreanthellen, sowohl in Bezug auf den Flächenraum als auch auf die Beschaffenheit derselben gleichkomme, dort, wo dieß nicht möglich ist, soll eine billige Ausgleichung zwischen der Beschaffenheit des Bodens und seiner Ausdehnung derart getroffen werden, daß das, was an der Ausdehnung verloren geht, durch die Qualität und umgekehrt vollkommen ersetzt wird.

§. 62.

Die nöthigen Fahr- und Fußwege, sowie jene, welche zur Viehränke führen, sind Niemanden in seine Antheile einzurechnen, sondern außer Anschlag zu lassen. Eben so wenig können unnutzbare und zur ordentlichen Feldarbeit nicht taugliche noch in die Grundsteuer einbezogene Gründe in Anrechnung kommen.

§. 63.

Wo Compossessorate bestehen, in welchen die verhältnismäßige Auscheidung des Grundbesitzes noch nicht erfolgt ist, und es sich um die Durchführung einer der in diesem und dem vorhergehenden Abschnitte erwähnten Besitzregulirungen handelt, hat das Urbarialgericht vor Allem zwischen den Compossessoren im Vergleichswege ein Einverständnis anzustreben, und sohin auf Grundlage derselben die Auscheidung der individuellen Besitzthümer vorzunehmen.

Kommt ein solches Einverständnis nicht zu Stande, so hat das Urbarialgericht ein, der Sachlage entsprechendes Provisorium zu treffen, und nach Maßgabe desselben seine Amtshandlung durchzuführen, die meritorische Austragung der auf die Auscheidung der Besitzthümer zwischen den Grundherren bezüglichen Fragen aber auf den ordentlichen Rechtsweg zu weisen.

Siebenter Abschnitt.

Von den Gerichten zur Durchführung der Regulirung der Besitzverhältnisse.

§. 64.

Das Verfahren bei Regulirung der Besitzverhältnisse auf Grundlage der Bestimmungen der Abschnitte V und VI dieses Patentes wird besonderen Gerichten zugewiesen, und der nachbezeichneten Instanzenzug festgesetzt.

In erster Instanz werden Urbarialgerichte aufgestellt, welche in der Regel aus einem Vorsitzenden und mindestens zwei Besitzern zu bestehen haben.

Als zweite Instanz hat ein Urbarial-Obergericht in Hermannstadt, bestehend aus einem Vorsitzenden und aus Mitgliedern der Statthalterei und des Oberlandesgerichtes, und als dritte Instanz ein oberstes Urbarialgericht in Wien, bestehend aus einem Vorsitzenden und aus Mitgliedern des Ministeriums des Innern und des obersten Gerichtshofes; einzutreten.

съмъ сърбителъ ми каре акъм се рупо пентр фочил колони, съ корреспандъ педеплинъ пръчизилоръ поседсто пнаинте де сепараре, алакъ дн привинда естинцинеи териториал, катъ ми дн привинда кнзтате; сар' знде пз се ноте ачааста, се ва фачо о дрчанъ кзмурно пртре кнзтатеа гъмжнталъ ми пртре естинцинеа лъ, асфелъ, днкатъ чеа чо с'аръ перде дн естинцинеа съ се дмплаиваскъ дн кнзтате ми виче-верса.

§. 62.

Кълило че снт де лисъ пентр дмвтелъ къ тръсра ми не жоу, пркжм ми пентр мажнталъ вилоръ ла аднзторе, пз се воръ комжта нимина дн пръчизнеа сар, чи ретжнъ аферъ де са. Асепинца пз интръ дн комжтъ ачел фандт, карт пз се нотъ фолосире ми пз с'внл де економия ординаре де кжнтъ, ми пз с'ау сепнзсъ пиче тривзталъ днзъ пъмжнтъ.

§. 63.

Знде есикъ компосесорате, дн карт днкъ пз с'а фъктъ пропръчизната аллечере а поседцинеи де пъмжнтъ, ми ва вии а со есепста вр'о регларъ де поседцинеа дн челе меморате дн сепчизнеа ачааста ми дн чеа прединте, тривзталъ зрварале ва мжлоуи маф днтелъ де лоте о кофиделечере пачификъ пртре компосесорл, ми по темейлъ ел па пзне ла кале сепарареа поседцилоръ индивидуал.

Неустандъ мжлоуи атаре дупоире, тривзталъ зрварале ва фачо о дичсечизнеа провизориз крре-снзнеторе къ староа лъкрасл, ми дн конформитате къ данца ва пзно дн лъкране челе де лисъ дн оффичис; сар' дечидеора дн меритъ а пртревърилоръ, чо со динъ де сепарареа поседцилоръ пртре компосесорл, о ва дндрента по калоа лелел ординарл.

Сепчизнеа шептеа.

Де жидекториеа децинате а есепста реглароа реферингелоръ де поседцинеа.

§. 64.

Прочесра дн реглароа реферингелоръ де поседцинеа по темейлъ дичсечизнилоръ дн сепчизнеа а V ми VI дн ачаастъ патентъ се конкреденоръ жидекториеа сепчизнал, дн привинда къроръ се амшоазъ зрнторалъ креш де форспл.

Дн форпал примъ се воръ ешшеза тривзтале зрварал, комжсе де регларъ динтр'анъ ппрединте ми челъ пжннъ дол асесорл.

Ка форпъ алъ доиле се ва днфинца дн Сибиз о крпе апелативъ зрварале, комжсъ динтр'анъ ппрединте ми дн мември де ал гаверпъмжнталъ цереи ми де ал крпел апелативе ординарл де аколо, ми ка форпъ алъ треиле о крпе зрварале дналъ с. сепремъ дн Вiena, каре на крста динтр'анъ ппрединте ми дн мември де ал министрлалъ чедоръ интерне ми де ал дналлоръ крпел апелативе.

Az urbéri főtvényszék s a legfőbb urbéri törvényszék tagjai számának meghatározása, továbbá ezen törvényszékek elölülőinek s tagjainak, nemkülönben az első bíróságu urbéri törvényszékek elölülőinek kinevezése, bel- és igazságügyi miniszterink javaslata folytán Általunk fog történni.

Az első bíróságu urbéri törvényszékek tagjai ezen miniszterek által kölcsönös egyetértésben nevezetnek ki.

Nyolczadik Szak.

Az urbéri törvényszékeknél eljárásról.

65. §.

Mindennemű birtokszabályozási perek jogszerű elintézése a kereső fél által az urbéri törvényszékek részéről számára kitűzendő határidő alatt megindítandó.

Ha a birtok szabályozását kérő fél által ezen határidő nem tartatik meg, az első bíróságu urbéri törvényszék köteles a tárgyalás megindítása és elintézése végéig a kereső félnek az ő veszélyére és költségére képviselőt rendelni.

A volt jobbágyok számára azon esetben, ha ők előjárók által magukat nem képviselthetik, s rendes ügyvéd fizetésére elegendő vagyonnal nem bírnak, jogaik védelmére ingyoni hivatalos képviselő rendelthetik valamely bírósági vagy politikai hivatalnok személyében.

A birtokszabályozási perekben, a mennyiben itt más valami nem allapittatik meg, az Erdélyország számára 1852. majus 3-kán kiadott ideiglenes polgári perrondtartás szabálya szerint kell eljárni, s e részben rendszerint szóbeli eljárás tartandó.

66. §.

A legelő elkülönítése s az erdei haszonvételek szabályozása tekintetében, ha az összesítés végétti folyamodásra az 58. §-ban kitűzött határidő eltelt, a nélkül, hogy ezen munkálatért az erre hivatott felek valamelyike folyamodott volna, a földesuraság, és közbirtokosságoknál a közbirtokosok közül valamelyik köteles további egy évi határidő alatt az illető első bíróságu urbéri törvényszékhez folyamodni, ellenkező esetben az elkülönítés és szabályozás a hivatalból rendelt fölperes által a késedelmes uraság veszélyére s költségére indittatik meg.

67. §.

A panaszlevél az ellenféllel azonnal közlendő.

Egyszeremind a felek a dolog mibonlétének megfelelő határidő alatt, mellynek barmincz napon túl terjednie nem szabad, a bíróság elé idézendők.

Ezen tárgyalási határnapon köteles a bíróság

Die Bestimmung der Zahl der Mitglieder des Urbartal-Obergerichtes und des obersten Urbartalgerichtshofes, dann die Ernennung der Vorsitzenden und Mitglieder dieser Gerichte, sowie die Ernennung der Vorsitzenden der Urbartalgerichte erster Instanz, wird von Uns über Vorschlag Unserer Minister des Innern und der Justiz erfolgen.

Die Mitglieder der Urbartalgerichte erster Instanz haben diese Minister im gegenseitigen Einvernehmen zu ernennen.

Achter Abschnitt.

Von dem Verfahren bei den Urbartalgerichten.

§. 65.

Die rechtliche Austragung aller Arten von Besitzregelungs-Processen hat der ansuchende Theil binnen einer ihm von dem Urbartalgerichte zu bestimmenden Frist in Gang zu setzen.

Hält der die Besitzregelung ansuchende Theil diese Frist nicht zu, so hat das Urbartalgericht erster Instanz dem ansuchenden Theile auf seine Gefahr und Kosten von Amtswegen einen Vertreter zur Einleitung und Austragung der Verhandlung zu bestellen.

Den gewesenen Unterthanen kann, im Falle sie zur eigenen Vertretung durch ihre Vorstände nicht befähigt, und zur Bezahlung eines ordentlichen Rechtsfreundes nicht hinlänglich bemittelt sind, zur Austragung ihrer Rechte ein unentgeltlicher amtlicher Vertreter in der Person eines gerichtlichen oder politischen Beamten bestellt werden.

In den Besitzregelungs-Processen ist, in so fern hier nicht etwas anderes vorgezeichnet wird, nach Vorschrift der provisorischen Civilproceß-Ordnung für Siebenbürgen vom 3. Mai 1852 vorzugehen, und hiebei in der Regel das mündliche Verfahren zu beobachten.

§. 66.

Rücksichtlich der Ausscheidung der Hutweide und der Regelung der Waldnutzungen hat, falls die zum Ansuchen der Commassation im §. 58 festgesetzte Frist verstrichen ist, ohne daß diese Operation von einem der hiezu berufenen Theile angefordert worden wäre, die Grundherrschaft, und bei Compoffessoraten Einen der Compoffessoren, binnen der weiteren Frist eines Jahres das Ansuchen bei dem betreffenden Urbartalgerichte erster Instanz zu stellen, widrigenfalls diese Ausscheidung und Regelung durch einen von Amtswegen zu bestellenden Vertreter auf Gefahr und Kosten der säumigen Herrschaft eingeleitet würde.

§. 67.

Die Klageschrift ist der Gegenpartei alsogleich mitzutheilen.

Unter Einem sind die Parteien innerhalb eines der Sachlage entsprechenden Termineß, welcher sich über dreißig Tage nicht erstrecken darf, vor das Gericht zu laden.

Bei dieser Tagsetzung hat das Gericht vor

Детерминароа нумерсаэл метериорѣ ла експон арвариале апелативѣ ми ла дналта кэро арвариале, анол денумироа прецединциорѣ ми а метериорѣ ла ачесто дозо кэри, прокут ми денумироа прецединциорѣ нентре тризнадале арвариал, ва артадин парте-не дэу пропусецэсноа министриорѣ не-цти де чело интерно ми де жэстициэ.

По метери тризнадалорѣ арвариал i' ворѣ нами ачест/и министри дн кодуцелечере.

Сенцизнаа а опта.

Процесра ла ждекториеале арвариал.

§. 65.

Deidepea de caloa leuel a tatarorѣ процесорѣ де перлароа носсесивне/ о ва пепе ла вало партеа сэпаликанте дн терминэл че се ва дефидедекторѣ тризнадалѣ арвариале.

Неднжандэсе партеа сэпаликанте до ачестѣ терминѣ, тризнадалѣ арвариале ва пепе дн перикалэл ми пе сусселе е/ дин оффицис знѣ адвокат нентре арзироа ми днкелароа пертранзрол.

Нентре фочил колони, дэкумва не-с' канави де а се перресанта дншил прин антицил дорѣ, нче де дѣ тана де а-ми ала знѣ адвокат перзалѣ, се ва пепе пепе дин оффицис знѣ перресантанте гратсик динтро оффициалл ждекториеал оп политич, ва сѣ де кэсто дрентэриале.

Дн процесале де перлароа носсесивне/ дн-траскалѣ ачи не се ва процесие алчеза, се ва процесале дэу провисорилж перлармантѣ эл процесал ч'виле нентре Ардоал дин 3. Маис 1852, ми се ва овсерва де пергал процесара опале.

§. 66.

Чо се атинге де сенарароа доквал де п'сачэно ми де перлароа лемнэрипталл, дэкумва терминэл нечѣ дн §. 58 нентре черереа коммассарел ва ф/и тректѣ фэре ка ар'зна дин пэриале компетингл сѣ ф/и черстѣ ачосацѣ лэчпаре, о ва чере дн аалѣ терминѣ днчѣ де знѣ анѣ фочилл домал п'жмантечкѣ ми ла коммоссесорате зналл динтро коммоссесорл ла ресентивэл тризнадал арвариале; ла дин контра сенарароа ми перлароа ачосаца се ва арзи принт'рэнѣ перресантанте нечѣ дин оффицис кѣ сусселе ми дн перикалэл домналл неднрижиторѣ.

§. 67.

Анкса с. инстанца се ва коммуниса андалѣ кѣ партеа чезаалѣ.

Тотдеодатѣ пэриале се ворѣ кѣрма днаинте ждекториеал днт'рэнѣ терминѣ аммесралѣ, кэро днсе не ва тече несте тползечи де зиле.

Ла ачосацѣ днфэцимане ждекториеа се ва

mindenek előtt azon kérdést megvitatni, vajon nem létezik-e a birtok szabályozását gátló törvényes akadály; aztán e fölött a felek által bemutatott bizonyítási okok s a szükséghez képest hivatalból tett nyomozások alapján ítéletet hozni s ezt a fellelkel írásban közleni.

Az e részbeni ítélet ellen a magát terhelve első félnek jogában áll, az első bíróságu urbéri törvényszék ítéletének kézbesítése napjától számított tizenegy nap alatt az urbéri főtörvényszékhez fellebbezéssel élni.

Ezen kérdésben további fellebbezésnek nincs helye.

§. 68.

Mihelyest a támasztott előkérdések iránti ítélet jogerejűvé vált, az első bíróságu urbéri törvényszék által az illető járási hatóság megkérveztetik a végre, hogy valamelyik működő mérnök, továbbá a jelenlevő felek vagy képviselők meghívása mellett a per felszerelésére megkívánta'ó bizonyítékok és segéd-szközök, a per további tárgyalása végett előkészítsenek s az első bíróságu urbéri törvényszék elibe terjesztessenek.

A mérnökök az összesítést kérő felek kötelesek fölvenni. Az el'enfoleknek szabadságban áll annak személye ellen alapos ellenvetéseket tenni s más mérnök kirendelését kérni.

A politikai járási hatóság köteles a feleknek azon napot tudotokra adni, mellyen küldöttje a helyszínén meg fog jelenni.

Ezen nap olly módon határozandó meg, hogy a végzés kiadásától számítva ezen napig harmincznál kevesebb s hatvanál több nap ne essék.

§. 69.

A megelőző szakaszban említett bizottmányi tárgyalás kirendelésénél a felek arra világosan figyelmeztetendők, hogy a kiküldött bizottmány a köteleességében álló hivatalos működéseket azon esetben is teljesítendi, ha a felek arra meg nem jelenének.

Az ezen bizottmányi tárgyalásról kimaradás igazolásának nincs helye.

Ezen tárgyalás elhalasztása csak akkor rendeltethetik, ha olly hiteltérdemlő körülmények léteznek, mellynek folytán elhalasztás esetében a bizottmány kellőbb működése biztosan reménylhető.

§. 70.

A járási hatóságnak kiküldött hivatalnokai kötelesek a működő mérnök meghívása mellett a kért szabályozási munkálatra szükséges fölméréseket (mint a köz legelő, vagy az elhülendő erdő avvagy az egész határ fölmérését), ha és a mennyiben azok még hiabeszen meg nem történtek volna, megtenni,

Allem die Frage zu erörtern, ob nicht ein gesuchter Zustand vorkomme, welcher dem angeseuchten Acte der Besitzregelung im Wege stehe, und diese Vorfrage nach Anhörung beider Parteien, auf Grundlage der von denselben beigebrachten Beweisgründe und der nach Erforderniß von Amtswegen gepflogenen Erhebungen hierüber zu entscheiden, und das Erkenntniß den Parteien schriftlich zu eröffnen.

Gegen das diesfällige Erkenntniß steht der sich beschwert erachtenden Partei das Recht der Berufung an das Urbarial-Obergericht binnen vierzehn Tagen von der Zustellung des Erkenntnisses des Urbarialgerichtes erster Instanz offen.

Eine weitere Berufung findet in dieser Frage nicht Statt.

§. 68.

Sobald die Entscheidung über die erhobenen Vorfragen rechtskräftig geworden ist, requirirt das Urbarialgericht erster Instanz die betreffende Bezirksbehörde, um, mit Zuziehung eines operirenden Ingenieurs, dann der anwesenden Parteien oder ihrer Vertreter die zur Instruirung des Processus erforderlichen Belege und Hilfsmittel, behufs der weiteren Verhandlung des Processus, vorzubereiten und dem Urbarialgerichte erster Instanz vorzulegen.

Den Ingenieur haben die Parteien aufzunehmen, welche die Commassation ansuchen. Den Gegenparteien steht es frei, gegen die Person desselben gegründete Einwendungen vorzubringen, und die Bestellung eines anderen Ingenieurs zu erwirken.

Die politische Bezirksbehörde hat den Parteien den Tag bekannt zu geben, an welchem ihr Abgeordneter an Ort und Stelle erscheinen wird.

Der Tag soll so bestimmt werden, daß, von Hinausgabe des Bescheides gerechnet, bis zu demselben nicht weniger als dreißig und nicht mehr als sechzig Tage fallen.

§. 69.

Bei Anordnung der im vorigen Paragraphen erwähnten commissionellen Verhandlung ist den Parteien ausdrücklich zu erinnern, daß die ausgesendete Commission mit den ihr obliegenden Amtshandlungen auch dann vorgehen werde, wenn die Parteien hiebei nicht erscheinen sollten.

Eine Rechtfertigung des Ausbleibens bei dieser commissionellen Verhandlung findet nicht Statt.

Eine Vertagung dieser Verhandlung darf nur verfügt werden, wenn solche Umstände glaubwürdig vorliegen, welche im Falle der Vertagung eine entsprechendere Amtshandlung der Commission zuverlässig gewärtigen lassen.

§. 70.

Der ausgesendete Beamte der Bezirksbehörde hat mit Beiziehung des operirenden Ingenieurs die für den angesuchten Regulirungsact nothwendigen Grundvermessungen (als die Gemeinweide oder des zu segregirenden Waldes oder des ganzen Gatterts), wenn und in soweit die

окизна май датеиз къ днтревареа, по взыва е вр'о недекъ легале каре съ се описанъ чертеи регларя де носесисне?, ми данъ че ва аскала по амандоу първиле, ва decide ачеастъ днтреваре данъ архиментеле addace днаинте декъръ първи, ми данъ чертеъриле че fiindă de липсъ се voră fi фактă дик оффиси. Deciziunea ce va комминека първилорă дн екписă.

Partea ce се va кpede nedrentăditъ ape drentă de a аппела диконтра ачестел deciziuni la крпса арвариле апелативъ дн 14. zile deкандă 'i c'a intimată deciziunea trivналалл арвариле.

Апелативне май де парте дн ачестел днтреваре нз аре локъ.

§. 68.

Андатъ че deciziunea аспра днтревърилорă preliminary а пьсатă дн пьтеро де леце, trivналалл арвариле провотъ по recurentiva dregторь де претъръ, ва кизмандă знă инциперă операторă ми не първиле че voră fi de фадъ op не репрезантацил лорă, съ предаре ми съ прозвнъ trivналалл докминтеле ми мижлочеде съвидари, че снат де липсъ ла инстрьреа проческыл, спре а-лă пертранта май де парте.

Инципералă се ва лза декъръ първиле карл черă коммассареа.

Първиле контрапл аз voră de а-ми фаче овелуциле лорă motivate диконтра personel инципералл ми де а мижлочи пьнепеа злтл инциперă.

Dregtoria politică de претъръ ва фаче първилорă кьппоскьтъ зиза, дн каре авлератлă ел се ва афела ла фадя локкыл.

Zisa се ва determina actфелă, ка, коммстандă дела емпеа ресолуциunei пьнъ атанчл, съ нз фьт май пьдинă de 30 ми нз май мьлтă de 60 zile.

§. 69.

La ordinară пертрантърел коммисиналл мепорате дн §. procedinte, се ва сизне първилорă лъхьриг, къ коммисинеа трьмьтъ 'ми ва зрме лъкрьрле селе оффичиалл ми дн касьтă, кандă първиле п'арă vini de фадъ.

Еккьсареа пентрă nevinipea ла пертрантареа коммисинале п'аре локъ.

Пертрантареа нз се поте амьне, декьлтă кандă voră fi днтреп'зрпд demne de кpedingъ, карл съ део сперандъ фьндатъ, къ къ ачестел амьнаре коммисинеа ва нотă да о дьраре май кьрреспьнеторе.

§. 70.

Авлератлă оффичиатă злă dregtoriel de претъръ, къ инципералă операторă, ва днтреарпиде месьртъреле че снат де липсъ пентрă антзлă чертеи регларя (ва месьра локкыл de пьчьтне, пьдареа op totă teritorьлă коммунитател), — декьтма ми днтрă зьлтă ачесте месьртърл нз снат фьктă дн

s a jelenlegi állapotot kimutató térképet, mellyben az egész határnak szükségesnek látszott fölmérésénél minden egyes földbirtokrészek, azoknak területe és tulajdonosai tisztán és világosan elöadandók, elkészíttetni, ha pedig a köz legaló, az elkülönözendő erdő vagy a határ már előbb hitelesen fölméretelt s arról térkép készíttetett volna, ezen meglevő térképet a közbejött változásokhoz képest megigazítani.

Ezen hivatalnok köteles továbbá a községbeli birtokviszonyokra s illetőleg a földek minőségére vonatkozó minden okiratokat és segédesszközöket egybegyűjteni, vagy ha azoknak kiadása avagy lemásolása tölle megtagadhatik, azoknak létezését s a lehetőséghez képest azoknak tartalmát tanúsítani.

71. §.

Az összesítés eszközlésbe vétele eseteiben köteles a működő mérnök az épületek osztályozását is megtenni, még pedig az egykori földesuraság s a volt jobbágyok által ugyanazon időben választandó s a választás létre nem jött esetében hivatalból kinevezendő alkalmas s részrehajlatlan egynek meghívása mellett, annakutánna pedig a szabályozás tervét s a határnak általa tervezett új fölosztását kimutató térképet elkészíteni.

72. §.

A határ új szabályozására nézve mindenk előtt minden érdeklött felek megegyezése, ezen nyilatvány 60—62. §§-nak megtartása mellett, szolgál sínórmértékül.

Ha az egyezés, mellyet a kiküldött bizottmány mindég hivatalból köteles megkísérteni, nem létesül, úgy arra kell ügyölni, hogy a mennyiben mezőgazdasági tulnyomó okok kivételt nem kívánnak, a jelenlegi birtokosoknál meghagyandók s azok részleteibe beszámítandók:

- minden belső s a helységgel határos különös használatban létező földbirtokok;
- a szőlőkertek s a helységen kívül, de annak határán belül fekvő gyümölcsöskertek;
- azon külső földbirtokok, mellyekkel a szokott gazdasági használaton kívül még valamelly, szabadalmak vagy szerződések által szerzett s még önálló jog (péld. malomjog sat.) gyakorlása van egybekapcsolva;
- a helységen kívül létező épületek, haugyan azok, kiknek ezen épületeket vagy azon földeket, mellyeken az illyes épületek állanak, átvenniök kellene, a fölállítás vagy áttétel költségeit el nem vállalják, vagy ha az illyes

felben noch nicht authentisch geschehen wären, vorzunehmen, und über den gegenwärtigen Stand eine topographische Karte, worin bei der nothwendig erzielenden Vermessung des ganzen Gatteris alle einzelnen Grundbesitz-Authente, deren Flächenraum und Eigenthümer klar und deutlich angegeben sind, anzufertigen, wenn aber die Gemeinweide, der zu segregirende Wald oder der Gattert schon früher authentisch vermessen, und eine topographische Karte darüber angefertigt wäre, diese vorhandene Karte, den eingetretenen Veränderungen gemäß, berichtigen zu lassen.

Weiters hat dieser Beamte alle auf die Besitzverhältnisse in der Gemeinde und rücksichtlich auf die Eigenschaft der Gründe bezüglichen Documente und Hilfsmittel zu sammeln, oder, falls deren Herausgabe oder die Abschrißnahme von demselben verweigert wird, ihr Vorhandensein und nach Möglichkeit ihren Inhalt zu constatiren.

§. 71.

In Fällen der durchzuführenden Commission hat der operirende Ingenieur auch die Classification der Gebäude vorzunehmen und zwar mit Zuziehung tauglicher und unparteiischer von der ehemaligen Grundherrschaft und den gewesenen Unterthanen in gleicher Zahl zu erwählenden, und im Falle der nicht zu Stande kommenden Wahl von Amtswegen zu benennenden Männer, sohin hat er den neuen Regulirungsplan und die Karte, welche die von ihm projectirte neue Auftheilung des Gatteris darstellt, zu entwerfen.

§. 72.

Rücksichtlich der neuen Regulirung des Gatteris ist vor Allem das Einverständnis sämtlicher Betheiligten, unter Innehaltung der Bestimmungen der §§. 60—62. dieses Patentes, maßgebend.

Kommt ein Einverständnis, welches die aufgesendete Commission jederzeit von Amtswegen anzustreben hat, nicht zu Stande, so ist sich gegenwärtig zu halten, daß, falls nicht überwiegende Gründe der Landwirthschaft Ausnahmen rechtfertigen, den gegenwärtigen Besitzern zu belassen und ihre Authente einzurechnen sind:

- alle inneren und die an den Ort angrenzenden in abgesonderter Benützung stehenden Gründe;
- die Weingärten und die außer der Ortschaft, jedoch innerhalb der Gemarkung derselben, liegenden Obsthärten;
- äußere Gründe, mit welchen außer der gewöhnlichen ökonomischen Benützung noch die besondere Ausübung eines durch Privilegien oder Verträge erworbenen und noch bestehenden Rechtes, (als: Mühlenrechtes u. dgl.) verbunden ist;
- die außer dem Orte stehenden Gebäude, falls nicht diejenigen, welche dieselben, oder die Gründe, auf welchen sich solche Gebäude befinden, übernehmen sollen, die Kosten der Errichtung, oder der Verbesserung

mois autentiké, — mi descupe ctatské de fáru ba prevara o karté tonografiké, an karte, dekaré a focté do lipcé a mesera teritoriké c. xolarké cinrslari de posesiune ké ectincienca mi prooprietariilor; oer' dekaré névcsinca kommitale, nédspea op teritoriké anperé c'a meseraté de mai înainte ké kálo autentiké mi c'a fárté mi karta tonografiké, avacata ké na îndrepta akém an comitate ké scrierile cserpinité.

Káré avacata, némíté officiaté na adana tóte doumintele mi cservidiele ké ce atinré de referinrale de posesiune an kommitate mi kalitate fárdloré, ké, dekmva né'i ké voré ectpada, op né' ké voré léca c'ámi ké konio dnré ké, ba konctata ecicinda loré mi prekaté ké ba noté mi konjintaké loré.

§. 71.

Kándé na fi a ké ef'ntsa kommassarea, in-ünéraké operatöré ba klasifika mi edificiele, kámandé ké avacata ómeri kárvá mi névcsinca, ké kámetato 'i ba vá. u. foctaké domné, kámetato foctil kolonl, oer' de ké ké na tóte fáve válepera an avcsé modé, ké voré válepe din oficiis; prin kámare ólé na decemna nozá vávé ké do pcrslare mi karta, kápo na an fárua nozá an-nyúro a teritoriké c. xolarké orientaké de dancaké.

§. 72.

An prinipa nozei pcrslari a xolarké na cervi mai ántéis de tóte do tenuis kárvá-leucra tsáporé névcsinca, ké kárvá óvcsé-rea dicé-ccvcsinloré din §§. 60—62. al avectel patente.

Dovk kommicienca óvcraté ké ba cmi ké kálo ké avacaté kárvá-leucro ké kápo o ba cerna to-vezna din oficiis, ántéi, dekmva motive ékonómice prekmáritóro ké voré kárvá-va óvcsé-ncinca, ké ba ciné do pcrslé, ké ké voré léca ké ké avacaté posesiori mi ké voré komata an névcsinca loré:

- totl fárdil din vántéaké catlaké, mi kárv ké avcsécké ké élé mi ké avcsé an avcsé-ccvcsinca;
- vilele, mi grádinelo ké nomi c. pomelale, kárv ké avcsé avcsé din caté, áncé tóte an teritoriké léi;
- fárdil ké de avcsé do caté, ké kárv ké kárv avcsé ordinaro ékonómiké o an-privaté mi avcsé-ccvcsinca ané drénté cnegrale kévcsinca prin priváctio op kárvante, ké kárv kécté (prekm: dréntaké de mórv vá);
- edificiele ké ké avcsé din caté avcsé, ké ké kárv avcsé, kárv an fi ké ké avcsé avcsé edificie op dokaké ké kárv ctaké, voré voi ké ké avcsé mi avcsé kárvante op avcsé avcsé, op ké ké kárv ántéi

Költségek azok által nem térítettnek meg, kik az összesítést kérték.

Temetkező helyek s azon földek, melyeken a templomok léteznek, vagy melyek katonai tekintetben jelenlegi használatukban meghagyandók, összesítés alá nem vétethetnek.

73. §.

A közlegelő vagy közös erdő fölosztásánál szinte fölosztási terv, s arról a szükséghez vagy az eset minőségéhez képest térkép készitendő.

Végre az irtásföldeknek, azok javításainak állapotára és száma s az ezekért követelt ár, valamint azon épületek (72. §.) s azon javítások ára is, melyek az új szabályozási terv következtében más birtokosok kezébe jutnak s ezeknek fölezámitandók, elölgulatlan s meghitelt becsüsök által kitudandó.

74. §.

Ha a határ valamely része vagy annak hasznvétele iránt a szomszéd helységekkel határvillongás fog fón, az urbéri törvényszék köteles a fölmérés megkezdése előtt a fönforgó villongásnak egyezség általi kiegyenlítését megkísérteni; ha az egyezség nem létesül, úgy a törvényszék intézkedéseit a villongás alatt levő föld kihagyásával csak a peres kérdés által nem érdekített más részekre terjessze ki, a térképben pedig a villongás alatt létező földet is jegyezve meg.

Ha a függöben levő határvillongás utóbb elintéztetik, az érdekelt feleknek jogában álland, az előbb villongás alatt létezett föld szabályozását is eszkhözöltetni.

75. §.

Mihelyest az urbéri törvényszék a járási hatóság jelentését a megelőző szakaszokban említett bizonyítékokkal együtt vette, az előterjesztett segédesszközök hivatalos hitelesítésére határnapot tűz ki, s arról mindkét felet értesitendi.

Ezen határidő rendszerint, a jelentés benyújtásától számítandó harmincz napon túl nem terjesztendő.

Ezen határidő megtartására nézve jelen nyilatparancs 69. §-nak határozatai érvényesek.

76. §.

A hivatalos meghitelesítésnek, valamint az előforduló becsüsöknek, az urbéri törvényszék által a hely színén a dolog által nem érdekelt hites mérnök s a felek meghívása mellett kell történniök, melly részben ezeknek szabadságában áll, a földek fölmérése és fölvétele, az épületek osztályozása s

übernehmen, oder berlet Kosten von Denjenigen bestritten werden, welche die Commassation angeführt haben.

Friedhöfe und die Gründe, auf welchen die Kirchen stehen, oder welche in militärischer Beziehung in ihrer gegenwärtigen Benützung zu verbleiben haben, können in die Commassation nicht einbezogen werden.

§. 73.

Bei Vertheilung der Gemeintheide oder eines gemeinschaftlichen Waldes ist ebenfalls der Vertheilungsplan zu entwerfen, und nach Erforderniß oder nach Beschaffenheit des Falles hierüber eine Karte anzufertigen.

Endlich ist auch der Zustand und die Anzahl der Nothgründe, ihrer Verbesserungen und der hierfür beanspruchte Preis, sowie der Preis jener Gebäude (§. 72.) und jener Verbesserungen, welche in Folge des neuen Regulierungsplanes in die Hände anderer Besitzer übergehen, und diesen in Rechnung zu bringen sind, durch unbefangene und beedete Schösmänner zu erheben.

§. 74.

Wenn wegen irgend eines Theiles des Hatterts oder dessen Nutznießung mit den Nachbarortschaften eine Gränzstreitigkeit obwaltet, so hat das Urbarialgericht vor begonnener Vermessung zu versuchen, die obschwebende Streitigkeit mittelst eines Vergleiches zu schlichten; gelingt der Vergleich nicht, so hat dasselbe seine Verfügungen mit Anslaffung der streitigen Strecke bloß auf die anderen Theile, welche von der Streitfrage nicht berührt werden, auszudehnen, in der topographischen Karte aber auch die streitige Strecke zu bezeichnen.

Wird der schwebende Gränzstreit in der Folge entschieden, so bleibt den Betheiligten das Recht vorbehalten, die Regulirung auch der früher streitigen Strecke vornehmen zu lassen.

§. 75.

Sobald das Urbarialgericht den Bericht der Bezirksbehörde sammt den in den vorhergehenden Paragraphen erwähnten Belegen erhalten hat, bestimmt es einen Termin zur ämtlichen Beglaubigung der vorgelegten Beheife, und macht denselben beiden Parteien bekannt.

Dieser Termin soll sich in der Regel nicht über dreißig Tage von der Einreichung des Berichtes erstrecken.

Rückfichtlich der Abhaltung dieses Termines haben die Bestimmungen des §. 69. dieses Partentes zu gelten.

§. 76.

Die ämtliche Beglaubigung, sowie die vorkommenden Schätzungen, haben durch das Urbarialgericht an Ort und Stelle, mit Zuziehung eines an der Sache unbetheiligten beedeten Ingenieurs und der Parteien zu geschehen, wobei es diesen unbenommen bleibt, ihre Einwendun-

сече се ворѣ аккопері дерітръ чедъ аѣ чертѣ коммассара.

Чеметеріале о. локріале де диморманталѣ, ші ачеле не карі сжнѣ едіфікато рісеріве, ор ачеле, карі дн прівінга мілітаре аѣ се ренжанъ ешеа, днъ кѣм сжнѣ всате актзі, нѣ полѣ іуфра дн коммассаре.

§. 73.

Aceminea ші ла рендріреанъсжнѣ коммналі, ор а рѣдспел коммналі, се ва деліа планалѣ дн рдріреі, ші сжндѣ дѣ ліа, ор черкандѣ дн рдріреанъ, се ва фаве ші картъ дн прівінга ачаста.

Дн зртъ се ва констаіа прін прегсіопі не пртніопі ші жсрауі, стареа ші нмералѣ, фанді лорѣ де кертръ, днвалъдріало лорѣ ші прегалѣ, че се претінде неатр ачаста, аноі прегалѣ едіфіціалорѣ (§. 72) ші днвалъдріалорѣ ачелора, карі днъ позалѣ планѣ де рерларе трекѣ дн мнелѣ алорѣ носсесрі ші днъ а се комаста асшра лорѣ.

§. 74.

Декрма неатр вр'о нарто а теріоріалі ор неатр асфрнталѣ лі, ворѣ ші, контраверсіе де хотарѣ с. де маршіі нѣ сателе веіно, ждерктеріа зрваріале ва черка мал днано де месраро а комплне контраверсіа прін днвалъдріре; сѣр' нееміндѣ нѣ ачаста ла кале, ва естінде діассечлнлале сале нѣмал ла дндріале десуре карі нѣ о контраверсіѣ, днсе дн карта топграфікѣ ва днсемна ші не чело кѣ контраверсіа.

Devidandse mal ne зртъ контраверсіа де теріоріс, челорѣ ітересаді ла ачаста ло ретане дрнталѣ де а чере ка съ се рерларе ші дндріале, че фсесеръ контраверсе.

§. 75.

Дндатъ че трівналалѣ зрваріале картъ рнпорталѣ претспел днкогитѣ де докмініале коммеморате дн §. преродіате, дефіне снѣ термінѣ неатр легалісаро ачесторѣ інепрмінте ші-лѣ фавѣ нноскитѣ амелорѣ рдрі.

Ачестѣ термінѣ де рералѣ сѣ нѣ се днтіндѣ некто 30 де зіле дѣла інтрапеа рнпорталі.

Катѣ неатр днереа ачесті термінѣ, се ворѣ апліа діассечлнлале §. 69. дн ачестѣ патентѣ.

§. 76.

Аст-анісаро с. легалісаро оффіціале, прекш ші прердріале оккрінді се ворѣ фавѣ прін трівналалѣ зрваріале дн фадя локвалі, кітжандѣ днано не снѣ індрерѣ жсралѣ, че н'а асатѣ нарто дн лѣкѣ, ші не ітрді. Ачестѣ дн зртъ аѣ воіѣ дѣ а-ші фавѣ кѣ рѣра ор дн срісѣ овлечлнлале лорѣ

munkódó mérnök által javasolt szabályozási terv elleni kifogásait vagy előszóval vagy írásban előterjesztetni, s e végre ügyvédi segédelmet is használni (ezen nyiltparancs 65. §.).

A hitelesítés megtörténte után köteles a bíróság mindenképen azon lenni, miszerint a peros kérdések egyezkedés után kiegyenlítettessenek.

Az egész hivatalos eljárásról, akár létesült legyen az egyezés akár nem, pontos jegyzőkönyv készitendő, mellyhez a hivatalos meghitelesítés alkalmával valóknak talált okiratok, különösen pedig összesítéseknél a határ előbbi és ujonnan tervezett állapotáról a hitelesítő mérnök által készitendő egybehasználtó okmány, csatolandók.

77. §.

Ha a felek az egyezés fölött minden pontokban megegyeznek, az urbéri törvényszék köteles az egyezkedési munkálatot jóváhagyás végett az urbéri főtörvényszék elibe terjesztetni.

Minden egyéb esetekben a tárgyalás elintézésének, a netaláni tanuk kihallgatása, s a kérdés alatt maradt pontok iránt a feleknek engedett észrevételek s ellenészrevételek fölvétele után, ítélet által kell történnie, mellyre nézve azonban a föltétlenül s föntartás nélkül kiegyezett pontokban a felek egyezsége szolgál sinórmértékül.

Az urbéri törvényszék minden kérdéses pontok fölött egyenként, de egy ítéletben, ítéletének minden pontra nézve szoros indokolása mellett határoz.

78. §.

Az ítélet a feleknek minden sietséggel kézbesitendő.

Azon félnek, melly az első bírósági ítélet által magát terhelve érzi, szabadságában áll, a kézbesítés utáni tízennégy nap alatt, panaszának okait írásban az első bíróságu urbéri törvényszéknél benyújtani, melly is azt, minden periratok fölterjesztésével az urbéri főtörvényszékhez juttatandja.

79. §.

Az urbéri főtörvényszék a fölterjesztett pereket lehető gyorsasággal beérkezésük sorrende szerint veendi föl, s ítéleteit a feleknek az első bíróságu urbéri törvényszékek után kézbesitendi, kiknek azon esetben is, ha egyforma ítéletek léteznek, a legfőbb urbéri törvényszékhez folyamodás joga megengedettik.

Az ezen folyamodás közbevetésénél eljárás tekintetében a megelőző szakasz határozatai alkalmazandók.

gen gegen die Verneissung und Aufnahme der Gründe, gegen die Classification der Gebäude und gegen den, durch den operirenden Ingenieur vorgeschlagenen Regulirungsplan, entweder mündlich oder schriftlich anzubringen, und hiezu sich auch der Hilfe eines Rechtsfreundes zu bedienen (§. 65 dieses Patentes).

Nach erfolgter Beglaubigung hat das Gericht mit allem Nachdrucke dahin zu wirken, daß alle streitigen Fragen im Vergleichswege beigelegt werden.

Ueber die ganze Amtshandlung ist — mag der Vergleich zu Stande gebracht werden oder nicht — ein genaues Protokoll aufzunehmen, welchem die bei amtlicher Beglaubigung richtig gestellten Documente, insbesondere aber bei Compassation eine von dem beglaubigenden Ingenieure zu verfassende Vergleichsurkunde über den früheren und den neu entworfenen Stand des Patents auszuschließen sind.

§. 77.

Sind die Parteien über einen Vergleich in allen Puncten einig, so hat das Urbarialgericht das Vergleichsoperat dem Urbarial-Obergerichte zur Bestätigung vorzulegen.

In allen übrigen Fällen hat die Erledigung der Verhandlung nach Abhörnung der allfälligen Zeugen, und nach Aufnahme der den Parteien über die streitig gebliebenen Puncte gestatteten Erinnerungen und Gegenerinnerungen durch Urtheil zu erfolgen, für welches jedoch in den unbedingt und ohne Vorbehalt verglichenen Puncten die erfolgte Vereinbarung der Parteien maßgebend ist.

Das Urbarialgericht erkennt über alle streitigen Puncte einzeln, aber in Einem Urtheile unter genauer Motivirung seiner Entscheidung rücksichtlich eines jeden Punctes.

§. 78.

Das Erkenntniß ist den Parteien mit aller Beschleunigung zuzustellen.

Der Partei, welche sich durch das erstlich-terliche Erkenntniß beschwert erachtet, steht es frei, innerhalb vierzehn Tagen nach Zustellung desselben ihre Beschwerdegründe schriftlich bei dem Urbarialgerichte erster Instanz anzubringen, welches dieselben mit der Vorlage sämtlicher Acten an das Urbarial-Obergericht zu befördern hat.

§. 79.

Das Urbarial-Obergericht hat die vorgelegten Prozesse mit thunlichster Beschleunigung nach der Reihe ihres Einlangens vorzunehmen, und läßt seine Erkenntnisse im Wege der Urbarialgerichte erster Instanz den Parteien zustellen, welchen auch in dem Falle, wenn gleichlautende Urtheile vorliegen, das Recht der Berufung an den obersten Urbarial-Gerichtshof eingeräumt ist.

Rücksichtlich des Verfahrens bei Ergreifung dieser Berufung finden die Bestimmungen des vorhergehenden Paragraphes Anwendung.

на контра месърпей ми консърпей фудилоръ, на контра класификацията едифицилоръ, ми на контра планъ на де перкарпо профетатъ де инженеръ операторъ, ми на контра ачюакта се поизъ фолоси ми де аждиторъ, снел адвокатъ (§. 65 дин ачюакта патентъ).

Депъ легалисаро ждектория ва сърпи къ тотъ дин адинсрл къ то:е пртревърлде контраверсе се деделе прин дмъчисиро.

Тотъ лкарпоа оффициале, факсе дмъчисиро ер ва, се ва срие къ де амърентлъ дмъчисиро протоколъ, лангъ каре се воръ адакде докментеле верификате де легалисароа оффициале, на спецъ на коммассари снел докманъ компаративъ деделе сара чюа динainte а територлал коммналде ми де сире чюа профетатъ акзм дин поизъ, не каре докмантлъ лъ ва коммсно инвинсрлал легалисаторъ.

§. 77.

Доакъ пърдиде с'ахъ снитъ на то:е ненторле асара кнеи дмъчисиро, тривналалъ зрвариле ва проазно оператлъ дмъчисиро де крлоа зрвариле апелативъ.

На то:е чолотале касри, деидереа пертрапърел ва крма прин сжтингъ, депъ че мал дитеи с'ахъ аксрлатлъ марторил снде а фотл де дмъч, ми депъ чю с'ахъ латл дмъчисиро оверсървичиле ми контраоверсървичиле лертале пърдидоръ асара ненторлоръ че ахъ ромасл контраверсе; дмъч на ненториле дмъчисиро фъръ ниве о ресерваре ор комдивисно, дмъчидала пърдидоръ ва сепи де темей нентр сжтингъ.

Ждектория зрвариле ждектъ деделе фъркере пнтл контраверсе дмъч парте, дмъч нмал дмъч сжтингъ, дмъч каре ва мотива децисиоа сел къ пречисине дмъч привинда фъркърал пнтл.

§ 78

Сжтинга се ва интима пърдидоръ къкъ се ва нотл мал кржандл.

Партоа каре се крдед недрентуитъ къ сжтинга фортлал дитеи, ере воизъ дмъч 14 zile деале интима роа сжтингел де а-ми да дмъчисиро ачюактоа сел мотива, тотъ де тривналалъ зрвариле, каре апол дмъчорелъ къ то:е ачюакте о ва дналта дмъч крлоа зрвариле апелативъ.

§. 79.

Крлоа апелативъ зрвариле ва интра дмъч черетареа дналтателоръ прочесе къ извоала че се ва нотл мал маре дмъч ордина дмъч каре ахъ интра, ми тотъ прин тривналале зрвариле ва интима сжтингеле сел пърдидоръ, карл ми дмъч касл, къадл сжтингеле воръ фл консърлоро, ахъ дрентлал де а ачюакте ла сарема крлоа зрвариле.

Ккъ нентр модалиталеа апелатрел, се ачюакте къ ми ачюакте децисиоале §. пречодите.

helyszínére küld a végett, hogy a járási hivatal egy tisztviselőjének hozzájárulással a szükséges nyomozások megtéessenek.

Ezen nyomozás napja és célja az érdeklött felekkel olly hozzáadással tudatandó, hogy ezen határidő eltelté után további utólagos felszólalásoknak helye nem leend. Ha az alkalommal barátságos egyezség nem létesülhet, a bizottmány a benyújtott panaszok alapos volta iránt a szükséges nyomozásokat megteendő, s ezeket ítélelhozás végett az urbéri törvényszék eleibe terjesztendi.

Az ítélet hozatala s végrehajtása tekintetében akkép kell eljárni, mint a szabályozási perben.

§. 84.

A fölméréshez megkivántató szekeres és kézi munkákat a volt jobbágyok ingyen kötelesek kiszolgáltatni.

A birtokszabályozási tárgyalásoknál előforduló egyéb költségeket a volt földesur, közbirtokosoknál a közbirtokosok földbirtokuk arányához képest tartoznak herdozni.

Kilenczedik szak,

Általános határozatok.

§. 85.

A földtehermentesítésnek az Erdélyi nagyszebenben székelő országos bizottmányra ruháztatik, mellynél a kincstár is képviselve s melly közvetlenül belügyministerünk alá rendelve leend.

A kárpótlási és váltságösszegek kitudása az országos bizottmány vezetése alatt saját járási bizottmányok által történik, mellyek a földtulajdon vagy valamelly szolgálmány huzásárai jognak kérdés alá vétele eseteiben, ha még ideiglenes intézkedés nem létezik, illy intézkedést teend, s az ügy eldöntését az illető urbéri törvényszék eleibe utasítandja.

§. 86.

Az egykori földesurak vagy tizedtulajdonosok s a volt jobbágyok, ezektől különböző bánásmód alatti földbirtokosok és dézmafizetők közötti viszonyokat tárgyzó minden perlekedésekben, azoknak a kijelölt lépcsőnkénti utoni eldöntésére, a mennyiben nem maga a jog van vita alatt, vagy a földtehermentesítési organumok valamelly ideiglenes intézkedést nem tettek, a politikai hatóságok bivatvák.

Ha a jog van vita alatt, a politikai hatóságok mindenek előtt a perlekedő felek közötti egyezségeket kötelesek megkísérteni, s ha az nem sikerül, ideiglenesen a jelenlegi birtokállapotot védni, s a perelintézését az urbéri jogutrá utasítani.

eideten Jüdicenre: an Ort und Stelle abzuordnen, um unter Zuziehung eines Beamten des Bezirksamtes die nöthigen Erhebungen zu pflegen.

Der Tag und Zweck dieser Erhebung ist den betheiligten Parteien mit dem Beduten bekannt zu geben, daß nach Verlauf dieses Termines keine nachträglichen Einwendungen mehr stattfinden können. Findet bei dieser Gelegenheit keine gütliche Ausgleichung statt, so hat die Commission die nöthigen Erhebungen über die Richtigkeit der angebrachten Beschwerden zu pflegen, und diese dem Urbarialgerichte zur Entscheidung vorzulegen.

In Betreff der Entscheidung und Vollstreckung ist wie in dem Regulirungs-Processe vorzugehen.

§. 84.

Die zur Vermessung erforderlichen Fuhr- und Handtags-Arbeiten haben die gewesenen Untertanen unentgeltlich zu leisten.

Die Uebrigen bei den Besitzregulirungs-Verhandlungen auflaufenden Kosten hat der ehemalige Grundherr, bei Compoffessoraten die Compoffessoren nach Verhältnis ihres Grundbesitzes zu tragen.

N e n n t e r A b s c h n i t t.

Allgemeine Bestimmungen.

§. 85.

Die Durchführung der Grundentlastung im Großfürstenthume Siebenbürgen wird einer eigenen Landescommission in Hermannstadt, bei welcher auch das Finanz-Aerar vertreten sein wird, unter unmittelbarer Unterstellung unter Unseren Minister des Innern übertragen.

Unter der Leitung der Landescommission erfolgt die Ausmittlung der Entschädigungs- und Ablösungsbeträge durch eigene Bezirkscommissionen, welche in den Fällen der streitigen Grundeigenschaft oder des bestrittenen Rechtes zum Bezuge einer Leistung, falls nicht bereits ein Provisorium besteht, ein solches zu treffen und die Austragung der Sache vor das betreffende Urbarialgericht zu verweisen haben.

§. 86.

In allen, die Beziehungen zwischen den ehemaligen Grund- oder Zehentherren und ihren gewesenen Untertanen, Grund- oder Zehenthofden betreffenden Streitigkeiten sind die politischen Behörden, in soferne nicht das Recht selbst streitig ist, oder die Grundentlastungs-Organe ein Provisorium getroffen haben, zur Entscheidung im vorgeschriebenen Instanzenzuge berufen.

Ist das Recht streitig, so haben die politischen Behörden vor Allem einen Vergleich zwischen den streitenden Parteien zu versuchen, und wenn ein solcher nicht zu Stande gebracht wird, den Bestzustand provisorisch zu schützen und die Austragung des Streites auf den Urbarial-Rechtsweg zu verweisen.

интересъ: жоратъ, да фара локвал, на измандъ ми не знд оффициалъ: до ал претспей, се факъ констатъриле чело де лисъ.

Zisa mi scopulă a acestor constatări ce va primi în termen de două săptămâni, cu datele termenului nu se vorb mai admite aile ostenții. Dacă în окончателно асчета не се ва под милочи вр'о ампъчире, комисионе ва фаче черчетъриле чело де лисъ супе а кппосче де о фьддатъ пмпсореа соаъ ва, ми рещататъзъ азъ ва проузно тризналалъ зрвариле супе девицне.

Katê nentps devicne mi ecektape, ce va prochedo ka an prochedo de perzlarpe.

§. 84.

Лзкралъ не палма ми въ тръспра че ва фи де лисъ да месърлъръ, се ва ампнаи декъръ еостил колони гратис.

Челедало спесе че се ворб май фаче да пертрантареа десупе перзларпе носсесилорб, ле ва перта фоталъ домнъ, ми да компоссесорате компоссорил, да пропърчине не носсесилорб.

Сепчинеа а позе.

Dicașoșiiși necle toli.

§. 85.

Ecektapea decșpvințrei pământului de maro prinvinatъ Ардеалалъ со компосе знеі комисионі спещиал а церел да Сивилъ, да каре ва фи репрещататъ ми ерапилалъ ми каре ва фи съвординатъ deadpentsalъ ministralъ noctps de chelo interne.

Căz kondșcherea comisiunei țerei ce va scakzla cșma de decdamparo mi de рескъмъраре prin comisiuni special de чоралъ, карі да касри до контраверсиз десупе натра пământului op desupe drentalъ асупра вр'unei прещълши, ворб фаче знд ашоозъмалъ провисорилъ, декъмба не есicle анкъ, еар' доидереа лзкралъ о ва лъса асупра ресентивалъ тризналалъ зрвариле.

§. 86.

An loto contraverșiele ce se atinr de репортъриле динтре фостил домнл ал пământului mi al devimelorb mi динтре фостил лорб колони ми еспнши катъ nentps pământъ op devime, снтъ компетинг а devide dperștopiele politice да прещричалъ крпсъ до фортри, афаръ пнал де ва фи контраверсиз асшми drentalъ, op деакъ орданале decșpvințrei pământului vorb fi флалъ вр'нд ашооземалъ провисорилъ.

Финдъ контраверсиз асшми drentalъ, dperștopiele politice vorb черка алаинте де тоте а ампъчизи по пърди, ми nereomindъ не асчета, ворб ампъра деорамдалъ саталъ носсесилонел, еар' deviderea контраверсциел о ворб релера да ждехстопиле зрвариле.

Ha az urbéri törvényszékek az illyes perlekedést a legelőnek vagy az erdei haszonvételeknek hivatalból eszközözendő elkülönítésével vagy valamely már folyamatban levő tagosítással lényeges összefüggésben lenni találják, vagy a feleket ezen perlekedéseknek az említett birtokszabályozási eljárásoknál egyidejűleg elintézésére utasíthatják.

Minden ítéletekre nézve az ezen nyiltparancsban megállapított elvek szolgálnak sinórmértékül.

A birtokra nézve teendő ideiglenes intézkedéseknél, az ezen nyiltparancsban foglalt határozatok megtartása mellett, rendszerint az 1848. január 1-jén létezett birtokállapot szolgál sinórmértékül.

Hasonlóképp kötelesek a politikai hatóságok a volt földesurak között a közös haszonvételek élvezete iránt támadt perlekedésekben is eljárni, s illy esetekben a peres jogok kiegyenlítését a rendes törvényre utasítani.

§. 87.

Az ezen nyiltparancsban kijelölt földterhementesítési, kárpótlási vagy váltság-ügyekben minden benyújtványok, okiratok, irományok és tárgyalások, valamint mindazon cselekvények, melyek az ezen nyiltparancsban említett, s a mennyiben zárhatáridők rendelvék, ezen határidők alatt kért birtokszabályozások végett fordulnak elő vagy keletkeznek, bélyeg-, díj- és postabérmentesek, s nemkülönbén az ingatlan javak átruházásáért fizetendő illetékektől is fölmentvék.

Ezen nyiltparancs foganatosításával belügyministerünk, igazság- és pénzügyi ministereinkkel egyetértőleg bizatik meg, ki is az illető rendeleteket, utasításokat és oktatásokat kibocsátandja.

Kelt császári fő- és székvárosunkban Bécsben, ezer nyolczszáz ötvennegyedik június huszonegyedikén, uralkodásunk hatodik évében.

FERENCZ JOZSEF, s. k.

(P. H.)

Gr. Buol-Schauenstein s. k. Báró Bach, s. k.

Báró Krauss s. k.

Baumgartner A. lovag s. k.

Legfelsőbb rendeletre:

Ransonnet s. k.

Finden die Urberialgerichte eine solche Streitigkeit im wesentlichen Zusammenhange mit der von Amtswegen vorzunehmenden Absonderung der Gutweide oder der Ausschreibung der Waldnutzung, oder mit einer bereits in der Durchführung begriffenen Commassation, so können sie die Parteien zur gleichzeitigen Austragung dieser Streitigkeiten bei den gedachten Besitzregelungs-Acten verweisen.

Bei allen Entscheidungen haben die in diesem Patente festgestellten Grundsätze zur Richtschnur zu dienen.

Bei Besitzprovisorien ist mit Beachtung der, in diesem Patente enthaltenen Bestimmungen in der Regel der Besitzstand vom 1. Januar 1848 als maßgebend zu betrachten.

Ebenso haben die politischen Behörden in Streitigkeiten zwischen den ehemaligen Grundherren, über die Benützung gemeinschaftlicher Beneficien, vorzugehen, und ist in solchen Fällen die Austragung streitiger Rechte auf den ordentlichen Rechtsweg zu weisen.

§. 87.

Alle Eingaben, Urkunden, Schriften und Verhandlungen in den in diesem Patente bezeichneten Grundentlastungs-, Entschädigungs- oder Ablösungs-Angelegenheiten, sowie alle derlei Acte, welche Schutz der in diesem Patente vorgesehnen und, soweit Präklusivtermine festgesetzt sind, innerhalb derselben angeführten Besitzregelungen vorkommen und erwachsen, genießen die Stempel-, Tax- und Porto-Befreiung, so wie die Befreiung von den bei Uebertragung des Eigenthums unbeweglicher Güter zu entrichtenden Gebühren.

Unser Minister des Innern ist im Einvernehmen mit jenem der Justiz und der Finanzen mit der Durchführung des gegenwärtigen Patentbes beauftragt, und hat die einschlägigen Verordnungen, Instructionen und Weisungen zu erlassen.

Gegeben in Unserer kaiserlichen Haupt- und Residenzstadt Wien am einundzwanzigsten Juni im Eintausend achthundert vierundfünfzigsten, Unserer Reiche im sechsten Jahre.

Franz Joseph m. p.

(L. S.)

Graf Buol-Schauenstein m. p.

Freiherr von Bach m. p.

Freiherr von Krauß m. p.

H. Ritter von Baumgartner m. p.

Auf Allerhöchste Anordnung:

Ransonnet m. p.

Аффандѣ ждѣкторіеле зрваріалі, къ атапе контраверсіѣ съ дн дѣрзѣрѣ есіндіале къ сепарапеа докѣріорѣ де пѣчлѣне ор а пѣрчлѣніорѣ де пѣдрѣ, че е а се днтрепінде дін оффїціѣ, ор къ о коммассаре че се мї аффлѣ дн есекстаре, ворѣ нотѣ релера не пѣрді ка съ-мї касте деудера ачесторѣ контраверсіѣ толѣ деодатѣ къ коммемората перзларѣ а носсеціснел.

Ла тѣте деуделнїле ворѣ сепї де нормѣ прїнціпїеле амшезате дн ачестѣ патентѣ.

Ла провісіорїеле де носсеціснѣ, се ва консідепа де перзлѣ ка темеѣ етатлѣ носсеціснел дела 1. Іанварїѣ 1848, аффандѣ дн ведере дічнссечнїле дін ачестѣ патентѣ.

Totѣ амеа вор прѣчѣде дпрѣкторїеле позїтїе дн контраверсіеле дїнтре фочїїл домнї дѣспре фолосїпеа де бенефїціеле коммоне, мї ворѣ релера дн атапї каспрї деудера дпрѣсїріорѣ контраверсе не калѣа дѣпел орїнарїл.

§. 87.

Tѣте есісітеле, доксмїтеле, екрїптеле мї опе-рателе дн трезоле де дѣссрчїнарѣа пѣмантлѣлї, де дѣддмнарѣ ор рѣскзмїрарѣ, де капї е ворпа дн ачестѣ патентѣ, прѣксм мї тѣте атапї ате, че оккѣрѣ мї се адагѣ дн овлентлѣ перзлѣрел де носсеціснѣ, прѣвѣзсте прїн ачестѣ патентѣ мї чѣрсте дн термінїл прѣклѣсївл, — дѣксмѣа с'аѣ дѣфїнтѣ атапї термінїл —, ворѣ фї екрїте де еїтїмѣ, тандѣ мї де норїѣ, прѣксм мї де коммелїнгеле че че се рѣснандѣ ла трансперїпеа пропрїетател де ванспї немїмѣрѣ.

Мїнїстрлѣ ноцѣрѣ де чѣле інтѣрне, дн дндѣ-лѣрепе къ чѣлѣ де жсчїгїѣ мї къ чѣлѣ де фїнанге, е днсрчїнатѣ къ есекстареа ачестел патентѣ, мї емітереа орїдїнѣснїорѣ мї інцїрїсїснїорѣ че ворѣ фї де лїпѣ снре ачѣа.

Datѣ дн зрѣа мї рѣмедїнга ноцѣрѣ імне-рїале Вієна, дн дозѣчї мї зпа Іунїѣ, аналѣ о мїѣ онѣ есте чїнчлѣлї мї патѣрѣ, алѣ днпѣрѣдїрел ноцѣрѣ алѣ меселе.

ФРАНЧІСКѢ ІОСІФѢ.

(L. C.)

Ком. Бѣол-Шагенстїн м. п.

Бар. Бах м. п. Баронѣ де Краусс м. п.

A. Кан. де Бампартнер м. п.

Дїн ман ѣѣ днпѣрѣтѣсѣѣ:

Ransonnet m. p.

